

FONYÓD

TELEPÜLÉSARCOLATI KÉZIKÖNYV

2022. DECEMBER

(3. módosított verzió)

FONYÓD TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYVE

Elfogadva a ...../2023. (.....) önkormányzati határozattal

2017. DECEMBER

KÉSZÍTETTE: L. Balogh Krisztina okl. építészmérnök

Lőrincz Anna egyetemi hallgató

Lergel Ferdinánd egyetemi hallgató

KÖZREMŰKÖDÖTT: Lőrincz Ferenc Lőrinc főépítész

2021. MÁJUS

FELÜLVIZSGÁLTA, MÓDOSÍTOTTA (2.):

Lőrincz Ferenc Lőrinc főépítész

Hatos Norbert műszaki ügyintéző

2022. DECEMBER

FELÜLVIZSGÁLTA, MÓDOSÍTOTTA (3.):

Fadgyas Anita okl. településmérnök

KÖZREMŰKÖDÖTT:

Lőrincz Ferenc Lőrinc főépítész

Hatos Norbert műszaki ügyintéző

Tisztelt Érdeklődők!

Fonyód egy különleges adottságokkal megáldott település, hitem szerint a déli part legszebb fekvésű városa. Környezetéből kiemelkedik, de nem csupán a fonyódi dombok, a Várhegy és a Sipos - hegy miatt, hanem a városkép is ezt mutatja. Szemből, az északi partról is Fonyód tűnik ki a környékről. Minden adottsága megvan ahhoz, hogy itt jól érezzék magukat az itt élők és az ide látogató vendégek is.

Felelősségünk, hogy ne csak az adottságokat értékeljük és kezeljük helyén, hanem a város lehetőségei és jogosultságai szerint hozzájáruljon a méltó épített környezet kialakításához. Ez legalább olyan fontos, mint amit a jó Isten és a természet megadott nekünk. Az elmúlt évtizedben minden törekvésünk arra irányult, hogy Fonyódon egységes stílusú, tájba illő épületek, objektumok épüljenek és formálják tovább életterünket. Patinás épületek évszázados múlttal a történelmi villasoron arra emlékeztetnek és sarkallnak bennünket, hogy elődeinkhez méltó módon tudjunk mi is szépet, maradandót alkotni. Ez a fejlesztéseink során is fontos szempont, így fogtunk hozzá a villasor mellett fekvő Szaplonczay sétány felújításához is, hiszen egyáltalán nem mindegy, milyen lesz a város egyik legfrekvenciáltabb területének környezete, illetve építészeti szempontból meghatározható összhangja. Ez lakóhelyünk bármelyik részére igaz.

Fonyód városának Településképi Arculati Kézikönyve is azt a célt szolgálja, hogy az itt élők, a letelepedő családok, bárki, aki építkezik, oly módon tegye, hogy Fonyód szépüljön és gyarapodjon egy minden szempontból a városképbe illeszkedő új épülettel. Ezzel valamennyien hozzájárulunk ahhoz, hogy Fonyód továbbra is a térség meghatározó települése legyen, élhető, jó környezettel, építészeti értékei pedig évtizedek múltán is értelmezhetőek és követendőek legyenek.

*Hidvégi József
polgármester*

Tartalomjegyzék

1.	Bevezetés	5
2.	Fonyód bemutatása	7
2.1.	Általános település jellemzés	8
2.2.	Természeti elhelyezkedés, értékek	10
2.3.	Településszerkezet, településkép	15
3.	Örökségünk	20
3.1.	Településtörténet	20
3.2.	Épített örökség	26
3.3.	Régészeti lelőhelyek	35
4.	Településképi szempontból meghatározó területek Fonyódon	37
4.1.	Településképi-védelmi terület lehatárolása és bemutatása	37
4.2.	Településképi szempontból meghatározó kakarter területek és jellemzése	41
5.	építészeti útmutató, ajánlások	48
5.1.	Belterületre vonatkozó általános építészeti ajánlások	48
5.2.	Tájhasználati ajánlások	53
6.	Jó példák	54
7.	Sajátos építményszíntípusok, reklámhordozók és egyéb műszaki berendezések	57
8.	Fotógyűjtemény	62
Mellékletek:		
1.	Műemléki értékvédelem alatt álló örökség	65
2.	Helyi építészeti értékvédelem alatt álló örökség	66
3.	Régészeti lelőhelyek	71
4.	Inváziós fajok jegyzéke	76
Forrásjegyzék		77

1. BEVEZETÉS

A harmonikus és élhető környezethez minden embernek joga van, így a településeknek erre lehetőséget kell biztosítani. A település a táj és az épített környezet együttese. Településképünk meghatározó elemei a terek, az utcák és az azokat kísérő épületek összessége. A hangsúly az összességen, az összképen van. Az építészet sokszínűségét adja a változatos utcák, terek, épületek sokasága, azonban figyelni kell azok illeszkedésére, hogy a sokszínűség ne zavaros összképpé álljon össze. Ugyanígy a házak is lehetnek eltérőek egymástól, más rendeltetésűek, de ha nincsenek tekintettel egymásra, zavaros, élhetetlen környezetet alakítanak ki.

Hogy közelebb kerüljünk egy településhez jobban meg kell ismernünk azt, nem csak történelmi, hanem településszerkezeti, építészeti oldaláról annak érdekében, hogy a településfejlődés során a meglévő történeti településszerkezet és épített környezet értékeinek méltó megőrzése és fenntartása mellett a folyamatosan megújuló társadalmi- gazdasági igényeknek eleget téve mi is hozzá tudjunk tenni örökségünkhöz.

A Településképi Arculati Kézikönyvön (TAK) keresztül meghatározzuk Fonyód jellemző, jövőbeni tervezés során iránymutató arculatát. Ennek során az építetők, tervezők és a lakosság számára közösen megfogalmazott ajánlásokat nyújt az illeszkedés mikéntjére, a megfelelő lépték, a kialakult települési szövet és a karakteresen eltérő településrészek figyelembevételével. A kézikönyv szerepe az építészeti normák, a jó példák bemutatása, melyen keresztül lehetőség nyílik a lakosság szemlélet-, illetve a közízlés formálására, a városlakók számára egyértelművé téve a szakmai elvárásokat.

Mi jut eszünkbe először Fonyódról? Egyeseknek a Balaton, másoknak a szőlőhegyek és a bor. De nem is lehet egy mondatban összeszedni a város értékeit. Ezen kiadványban a települést nem történeti vagy turisztikai, hanem építészeti szemmel próbáljuk bemutatni. Jelen kézikönyv a település építészeti sajátosságait fedi fel. A város nevezetességei mellett eldugott építészeti kincseket tár fel.

A kiadvány egyaránt hasznos lehet a helyi lakosoknak, hogy részletesebben megismerjék településük értékeit, vagy hogy építészeti és történeti érdekességeket tudjanak meg, és a jövőben jobban értékeljék városuk kincseit.

Emellett előszeretettel ajánljuk a településen építkezni kívánóknak/vágyóknak, hogy megismerjék a terület sajátosságait és az újonnan épülő ház könnyedén beilleszkedhessen a helyi környezetbe. A kiadvány településképi ajánlásokat tartalmaz, amelyek jó példák az építkezés során.

Ezeket a példákat a városépítészeti összképének és sajátos vonásainak vizsgálata során határoztuk meg, hogy ezzel is segítsük az építkezők munkáját. A kézikönyvben megjelent példák nem kötelezőek, céljuk nem az építészeti szabadság megkurtítása, hanem éppen az esztétikai és építészeti értékek ismertetése és a településképi tovább formálása.

Reméljük kiadványunkban mindenki megtalálja a keresett tartalmat!

Jó olvasást kívánunk!

2. FONYÓD BEMUTATÁSA

Lakónépesség: 5403 fő

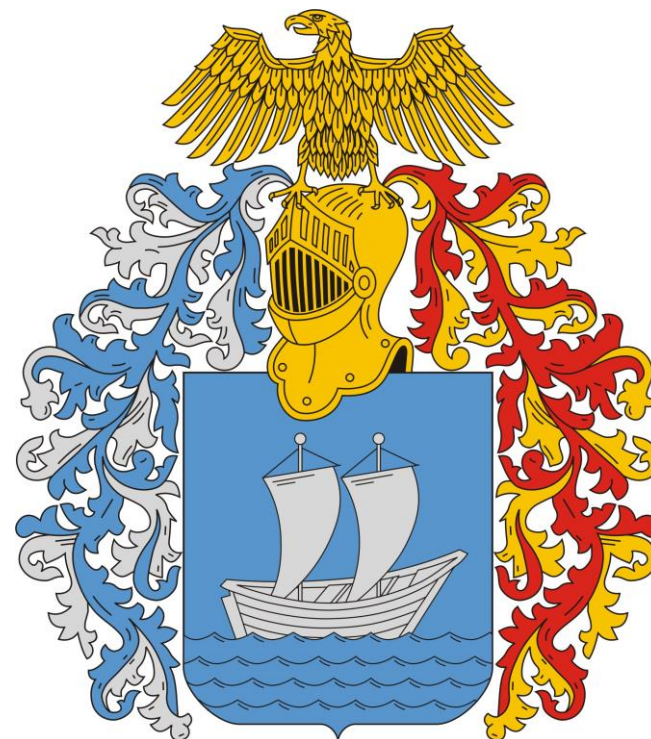
Belterület: 796 ha 6.986 m²

Külterület: 4.557 ha 8.120 m²

Címere:

Heraldikai leírás: Álló csücsköstalpú pajzs, melynek kék mezejében vizet jelképező négy homorúan fodros fekete vonal legfelsőbbikén kétárbocos ezüst vitorlás csónak (dereglye) halad balra, árbocain egy-egy háromszögű keresztvitorla dagad. A pajzs tetején jobbra fordult arany rostélyos sisakon fejét jobbra fordító kiterjesztett szárnyú arany sas áll. A takaró jobbról kék-ezüst, balról vörös-arany.

Magyarázat: A címer alapszíne kék, amely a Balaton vizét és a fölé boruló tiszta égboltot idézi, kifejezi a természeti táj szépségeit, a városnak üdülő, nyaraló, fürdőhely jellegét. A hajóábrázolás kiemeli Fonyód hajózási csomópont szerepét, hangsúlyozza kikötője fontosságát, ugyanakkor utal a halászatra, horgászatra, a pezsgő vízi életre. A sisakdíszből kiemelkedő sas azt igyekszik megjeleníteni, hogy a Nagyberekből kiemelkedő sziget már ősidők óta lakott volt, a sisak pedig Szent László királyunkat jelképezi, akinek uralkodása alatt foglalták először írásba Fonyód nevét.

2.1 Általános település jellemzés

A település Somogy megye északnyugati részén, a Balaton déli partján található, a Nagy-Berek mellett. A város helyét messziről felismerhetően kijelöli a tó déli partjának két legmagasabb, egymás szomszédságában emelkedő hegye, a 207 méter magas Sipos-hegy és a 233 méteres Vár-hegy, amelyekről gyönyörű panoráma nyílik a tóra. Fonyód város a Fonyódi járás központja. Népszerű üdülőhely és kikötőváros.

Az Ordai-Berektől keleti irányban nyúlik el a Balaton déli és keleti partja mentén a Somogyi parti sík kistájegysége, melynek része Fonyód, illetve dél-nyugati része a Nagyberekhez tartozik. A Balaton hordalékából, turzásaiból felépült homokos part mögött jöttek létre a berkek, melyeket a déli magaspart egyes szakaszai választanak el egymástól. A tájegység klimatikus viszonyait nagymértékben befolyásolja a Balaton közelsége. A tó nyáron a nagy meleget enyhíti, télen, kivéve azokat a teleket amikor nem hízik túl vastagra a tó jege, a hideget enyhíti. A talaj más ártéri síkságok talajához hasonlóan lápos réti és síklápi talaj.

A település közúti, vasúti és balatoni hajózási szempontból is jelentős helyt foglal el a somogyi települések között. A városon halad át kelet-nyugati irányban a 7-es főút, illetve közigazgatási területén az M7-es autópálya, melyről két közúti csomópont is érinti a települést. A Lengyeltóti irányába haladó közút (6701 számú) a megye belsejébe, Kaposvárra vezet. Vasúti közlekedés a közúti kapcsolatokkal párhuzamos. Fonyód vasúti csomópont is: az itteni állomáson ágazik ki a Székesfehérvár–Gyékényes-vasútvonalból (Déli Vasút) a Kaposvár–Fonyód-vasútvonal. Fonyód saját hajókikötővel is rendelkezik, ahonnan évente több százezer ember hajózik át a túlsó partra.

A település központja a vasútállomás közvetlen közelében van. A homokos part mára már teljesen fürdőkulturára épülve alakult ki: strandok, kempingek, szálláshelyek és éttermek, míg a magaspart növényzete belterületi parkká alakult át.

Fonyód, - a környező települések körében betöltött központi szerepe miatt is, intézményi ellátottság tekintetében jónak mondható. A városban öt nagyobb egyházi létesítmény (templom és kápolna) található. Az óvoda és az általános iskola mellett zeneiskola, diákotthon, szakiskola, gimnázium, művelődési ház, könyvtár, múzeum, alkotóház és galéria van a településen. Az egészségügyi ellátásról a rendelőintézet, a háziorvosi és a gyermekorvosi szolgálat, valamint a mentőállomás gondoskodik. Fonyódon igen élénk a kereskedelmi élet. Az üzletek száma meghaladja a 240-et. Vendéglátó egység 172 van. Fonyód napjainkban is nagy piaci hely.

Fonyódot nemcsak földrajzi elhelyezkedése, természeti adottságai, hanem egyre színesebb és

tartalmasabb kulturális élete teszi vonzóvá mindazok számára, akik kellemes környezetben szeretnék eltölteni pihenésre, kikapcsolódásra szánt idejüket. Híresebb rendezvények: Fonyódi Helikon, Fonyódi Tavasz Fesztivál, melynek keretében kerül megrendezésre a nemzetközivé vált Dél-Balatoni Sakk Kupa, Fonyódi Nyári Fesztivál, Szent István napi rendezvények. A Balaton egyik legnagyobb téli gasztronómiai programja, a 2010 óta megszervezett Fonyódi Kolbászfesztivál az ország egészéről vonzza az érdeklődőket.

Fonyód élénk társadalmi életet is fenntart. A község több testvértelepüléssel rendelkezik, ahol a települési kapcsolatokat folyamatosan fenntartják és az együttműködés tartalmas és eredményes. Külföldi kapcsolat: az erdélyi Borszék, szlovákiai Érsekújvár, bajorországi Leipheim, belgiumi Mettet és a lengyelországi Krotoszyn.

2.2 Természeti elhelyezkedés, értékek

Fonyód Belső-Somogyhoz, azon belül a Nagyberekhez tartozik. A tájat mintegy 24 ezer évvel ezelőtt a Balaton vize alakította ki. Később megindult a lápképződés, a mocsarak mentén éger, fűz, kőris és nyír szaporodott el. A mai tanúhegyek (a Sipos- és a Várhegy) valamikor az északi part hegyeihez tartozhattak. A Sipos-hegy (207 m) és a Várhegy (233 m) a Nagyberek mélyfekvésű síkságából szigetszerűen kiemelkedő hegyek, évezredek óta alkalmasak voltak a letelepedésre.

Már az új kőkorszakból is találtak itt eszközöket. Az intenzív emberi használat következtében az egykori – a földfelszínt védő – vékony bazalttakaró mára csaknem teljesen eltűnt és a hegyek lejtői igen nagy mértékben beépültek.

A külterület részben a mélyfekvés és a „berek-jelleg” következtében építésre kevésbé alkalmas, ezért a külterület nagy részén nem is alakult ki beépítés. Jelentősebb említhető építkezés csak a magasabb, szántóművelésre alkalmas térszíneken, Fekete-, illetve Fehérbézsény térségében alakult ki. Jellemző, hogy a közlekedési vonalak (vasút, közút) is ezen a néhány méterrel magasabb dombháton épültek ki. Fonyódot határoló települések: Balatonfenyves, Buzsák, Lengyeltóti és Ordacsehi.

Korabeli képeslap a fonyódi magasparttal és a villasorral

„Felső sétány” (korabeli képeslap)

Fonyód Város közigazgatási területe a Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság működési körébe esik. A település területén természetvédelmi szempontból az alábbi védett területek és kategóriák találhatók:

1. Országos védelem alatt álló terület:
Nem érinti, barlang nem található.
2. Országos jelentőségű védett természeti területek:
Ex lége védett lápterületek
3. Érzékeny természeti területek (ÉTT):
ÉTT nem érinti
4. Natura 2000 területek:
Balatoni berek (különleges madárvédelmi terület), az Ordacsebi berek és a Pogányvölgyi rétek (kiemelt jelentőségű természetmegőrzési területek)
5. Országos ökológiai hálózat övezetei:
Magterület, puffterület és az ökológiai folyosó érintik Fonyód területét.
6. Egyedi tájérték:
Nem készült felmérés, nincs.
7. Egyéb védettségi kategóriák és területek:
OTrT, BTv és a Somogy Megyei TrT alapján tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő terület.
8. Helyi jelentőségű védett természeti terület:
19,5 ha nagyságú belterületi Fonyódi erdő 1958 óta.

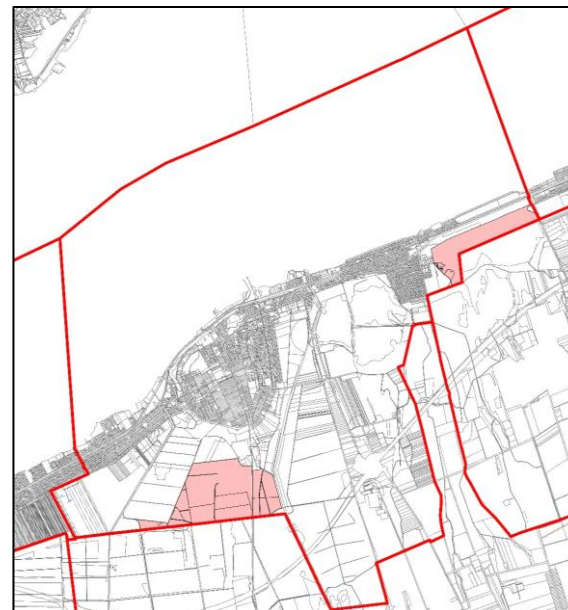
Ex lege védett lápterületek

Nyilvántartás szerint érintett ingatlanok:

0198/3, 029, 046, 047, 061/1, 061/2

Egyedi hatósági határozattal történő lehatárolásra váró ex lege védett lápok:

038/1, 039, 041, 043, 057/1, 057/2

Natura 2000 SCI (különleges természet megőrzési) területek:

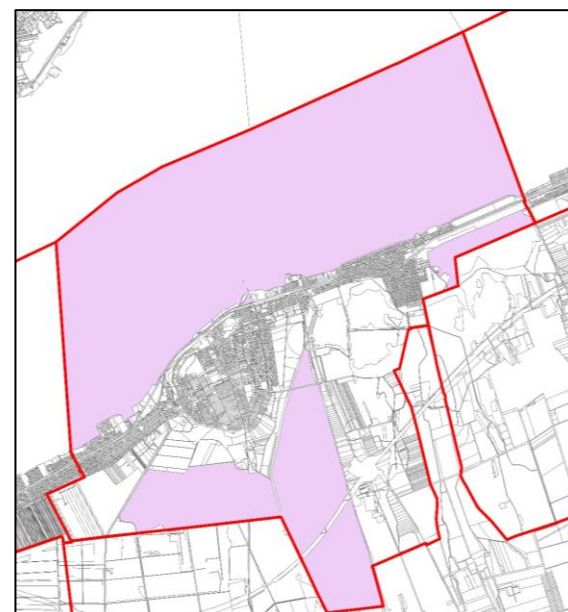
Pogányvölgyi rétek (HUDD20035)

Skarlátbogár

Vidra

Natura 2000 SPA (különleges madárvédelmi) területek:

Balatoni berkek (HUDD10012)

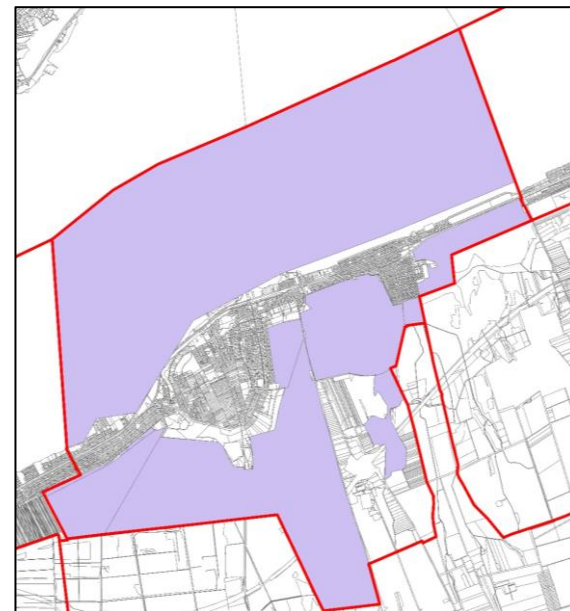
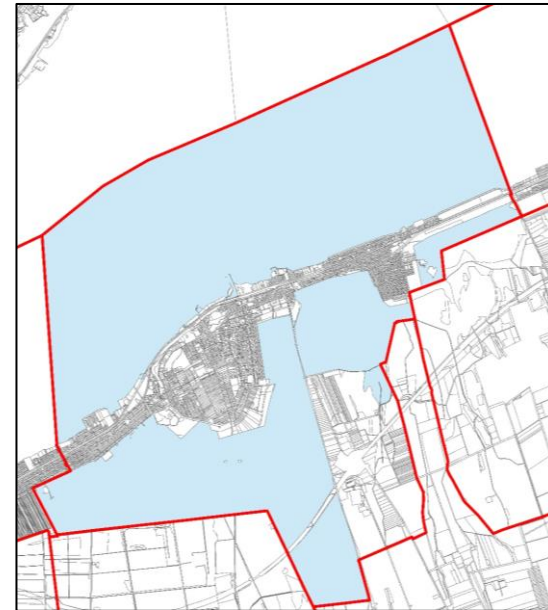
Vörösnakú lúd

Kékbegy

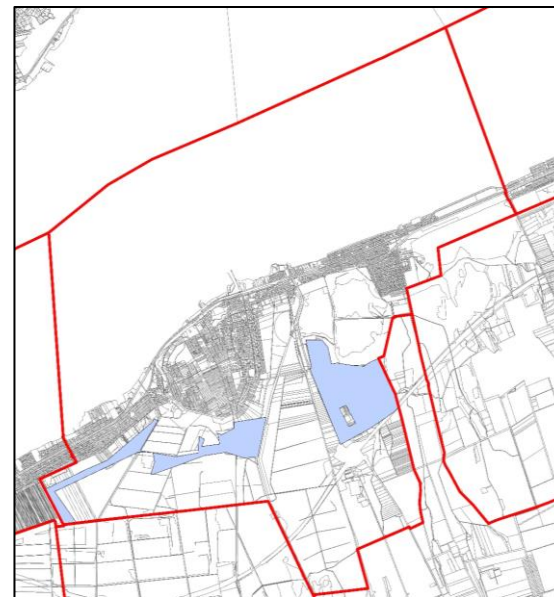
Országos ökológiai hálózat övezetei

Fonyód település közigazgatási területén az országos ökológiai hálózat övezetei közül a megterület, a puffterület és az ökológiai folyosó is megtalálhatók, amelyek területi elhelyezkedését a mellékelt ábra jelöli.

Tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő területek övezete

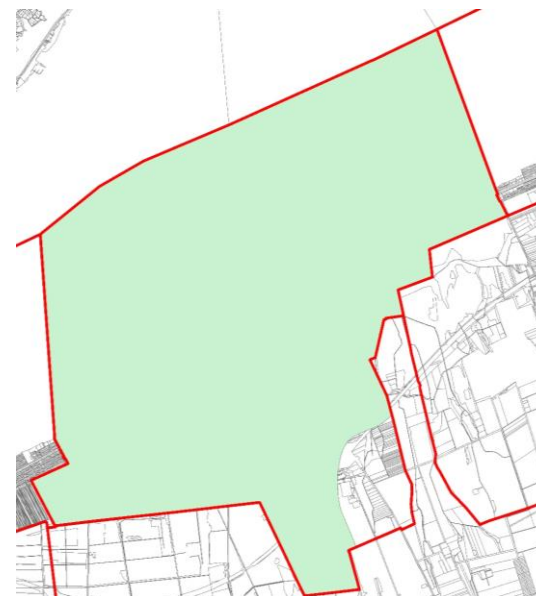
Az övezetbe tartozó területek - azok természet értékei, illetve a természetközeli jelleg által meghatározott tájkarakter miatt, a jellegzetes tájhasználatra tekintettel – a településképet meghatározó településkarakternek tekinthetők. Fontos ezen területeken a természetközeli állapot megtartása, javítása, a településképet meghatározó településkarakter minőségének megóvása, a kilátás- és rálátásvédelem megvalósítása.

Térségi jelentőségű tájképvédelmi terület övezetébe tartozó települési térség

A tájképvédelmi terület övezetével érintett területre a tájképi egység, a hagyományos tájhasználat fennmaradása, valamint a tájba illesztés biztosítása érdekében – a településkép védelméről szóló törvény vagy annak felhatalmazása alapján kiadott jogszabály eltérő rendelkezésének hiányában – meg kell határozni

- a) a településrendezési eszközökben a területfelhasználás és az építés helyi rendjének egyedi szabályait,
- b) a településkép védelméről szóló 2016. évi LXXIV. törvény 2. § (2) bekezdése szerinti településképi rendeletben a településképi követelményeket.

2.3 Településszerkezet, településkép

A település jellemzője, hogy szigetként emelkedik ki a Nagyberki tájegységből, amit a mellékelt térkép is jól mutat.

A Sipos-hegy és a Várhegy körül, valamint ezek déli lankái között alakultak ki a történelem során az ún. gyűjtőutak (mai József utca - Bartók B. utca - Turul utca - Kupa vezér utca - Szent István utca - Fő utca - Temető utca), melyek a település szerkezeti egységeit (erdők, lakó-, üdülőterületek) meghatározták.

Később, a település fejlődésével a mai 7-es számú forgalmi út melletti területek további fejlesztéseként kialakult Bélatelepe és Fonyódliget, főként üdülőterületként.

Fonyód (1763-76) Krieger Sámuel féle térkép

Fonyód város területe történeti fejlődésével összefüggően felosztható a Településmagra, a Városközpont, Bélatelepre és Fonyódligetre. Ezek kialakulása jól követhető a történeti leírások és a történeti térképek összevetésével. A fejlődés során kialakult alapvetően eltérő területhasználatok eltérő utcaképeket és beépítéseket eredményeznek a mai Fonyódon, melytől a városkép változatos többarcú.

Fonyód fejlődése a török kiűzése után a XVIII. század második felében indul meg.

Ekkor Fonyód a Lengyel család birtokához tartozó *puszta*. A birtokos család az alsó vár feletti domboldalakat szőlővel telepíti be. 1828-ban még csak 86 lakosa volt a pusztának.

A térképről leolvasható a hegyeket délről megkerülő közlekedési út nyomvonala, mely a későbbiekben is fontos szerkezeti határa marad a településnek.

A XIX. század közepére kialakul a virágzó szőlőkultúra, jól látható a mai városmag helyén a két pincesor. 1848-ban 158 szőlőbirtokost tartanak nyilván.

A térképről leolvasható a Fácános és tőle keletre a Lengyel - család féle présház területe.

A két hegy közötti nyeregben kialakul a falu első utcája, a mai Fő utca. 1850-ben megépül a vasút, ez a település fejlődésének fontos eseménye.

I. Katonai felmérés (1783)

II. Katonai felmérés (1853)

Már jól elkülöníthető Alsó és Felső Fonyód, megjelenik a mai Szent István utca és a Sándor utca, a Temető és a mai Magay utca.

1890-ben a filoxéra tönkretette a szőlőültetvényeket, de a balatoni fürdőkkultúra fellendülése tovább segítette a település fejlődését.

[illegible]

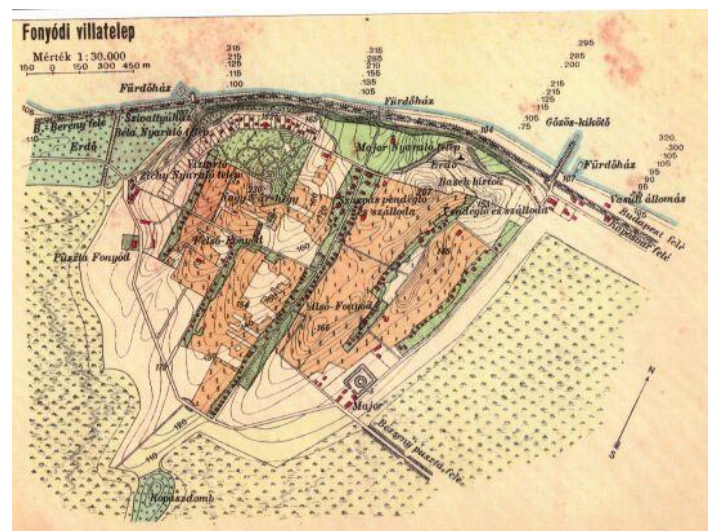
17 / 78 oldal

A fürdőcultúra népszerűsödésével egymás után épülnek a nyaralótelepek.

Bélatelep, Sándortelep és Máriatelep.

Az állandó lakók száma is nő, a Fő utca déli irányban a települést kerülő útig terjeszkedik.

Még felismerhető s Fácános körüli major és a mai Turul utcai majoregyüttes is.

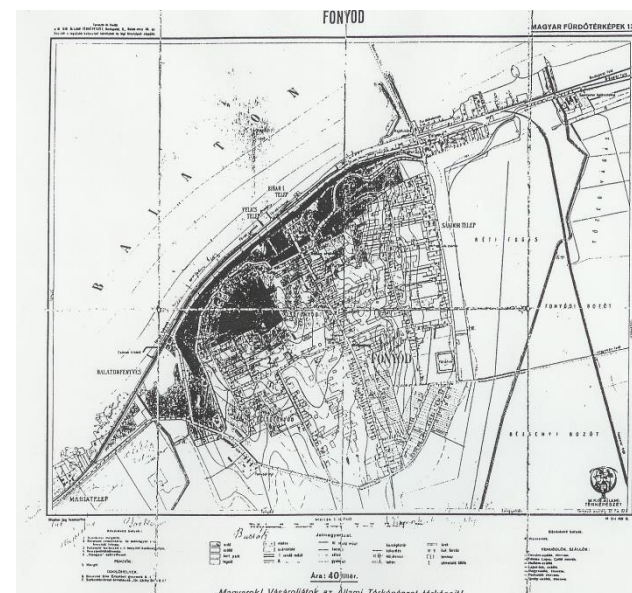

Fonyód (1902)

Az első világháború utáni legjelentősebb változás a partmenti üdülőterületek kialakulása. A térképről már jól leolvashatók a későbbi Fonyódliget és Alsóbélatelep csírái.

Kialakul a Fácános és a Fő utca déli vége közötti beépítés.

A település 1928-ban önálló nagyközségi jogot kap.

Fonyód (1929)

Történeti fejlődés révén kialakult városrészek - településképek, karakterek, telekhasználatok

1.Városközpont

Balaton - Szent István utca - Piac - kaposvári vasútvonal által határolt terület. A gyűjtőutak mentén jellemzően többszintes, kisvárosias beépítésű terület.

Ebben a szerkezeti egységben a lakóépületek között találhatók a város arculatát jellemzően meghatározó létesítmények (középfokú oktatási intézmények, adminisztrációs intézmények, kereskedelmi, szolgáltató, vendéglátó létesítmények, közlekedési létesítmények).

3. Bélatelep - Alsóbélatelep

Jellemzően üdülőterület (Milkovics ároktól Nyugatra a közigazgatási határig húzódó terület). Jellemzően földszintes v. fsz+tetőtér beépítéses többnyire nyaralóépületek és lakóépületek.

A szerkezeti egységet kettévágja a 7-es számú közlekedési út és a Budapest-Nagykanizsa vasútvonal, ami az övezeti egységekben is megmutatkozik.

A vasúttól északra jellemzőek a nagy területű üdülők, strandok, zöldfelületek, míg délre az üdülőövezet komoly változásokon ment át, mivel jelentősen megnőtt a lakások, családi lakóházak száma.

2.Fonyód településmag

Jellemzően lakóterület (Szent István utca - Kupavezér utca - Turul utca - 7-es által határolt terület). Családiházak beépítés, de a gyűjtő utak mentén előfordulnak többalakos, többszintes épületek is. A Várhegy és a Sípos-hegy zöldterületben igen gazdag.

A település szerkezeti egységei között a "legszínesebb" területi egység. A történelmi település a védett völgyekben, védett lankákon alakult ki, s a népesség növekedésével terjeszkedett a Temető utca - Fő utca - Szent István utca - József utca - Bartók B. utca körül. Jellemzője volt a hosszú házikertes, lakóházak beépítés, a Fő utca - Bartók B. utca csatlakozása környékén adminisztrációs-oktatási-intézményi alközpont kialakulása.

4. Fonyódliget

Jellemzően üdülőterület (kaposvári vasútvonaltól keletre a közigazgatási határig húzódó terület). Szintén kisméretű telkeken jellemzően földszintes v. fsz+tetőtér beépítéses üdülőépületek.

A városszerkezeti egységek közül a "legfiatalabb" településrész

3. ÖRÖKSÉGÜNK

3.1 Településtörténet

Fonyód történelme

Fonyód történetét földrajzi fekvése határozza meg, és az szorosan összefonódik a Balaton történetével. Régészeti feltárások eredményei tanúskodnak arról, hogy a Várhegyen és a Kopasz-dombon már a kőkorszak óta laktak emberek. Várostörténeti szempontból azonban a középkor a meghatározó, a település fejlődésében.

A honfoglalás kori időben a környék a pogány Koppány-vezér tulajdona. Vára és székhelye ugyan a közeli Somogyváron volt, de a szájhagyomány szerint a fonyódi hegyen is állt egy erődítménye, innen kaphatta a Vár-hegy a nevét.

A „Somogyi vár” tartozékaként szereplő település már a XI. században faluként volt nyilvántartva. 1082-ben FONOLD alakban találkozunk nevével, majd a XIII. századig a pannonthalmi Szent Benedek rend birtoka. IV. Béla uralkodása után a király, majd a Marczali család tulajdona volt. 1332-ben már önálló plébániája is említésre került.

Ezt követően Fonyód nevét a végvári harcok és Magyar Bálint fonyódi várkapitány tették nevezetessé. Felépült az alsó vár, földsáncokkal, vizes árokkal körülvéve. Maradványa ma a város legjelentősebb műemléke. A török többször is megpróbálta elfoglalni a várat, de erre csak Magyar Bálint halála után, 1575-ban került sor. Ezután hosszú ideig hódoltsági terület lett és fokozatosan elnéptelenedett. A középkori Fonyód hősie végvári szerep után a XVI. század végére elpusztult. Hasonló sorsra jutott számos, somogyi település is.

Fonyód fejlődése csak a török kiűzése után, a XVIII. század második felében indult meg. Ekkor a település a tóti Lengyel család birtokához tartozott, „puszta”-ként nyilvántartva. Az újra telepítéssel kapcsolatos első anyakönyvi adat 1758-ból származik. Arról adott hírt a lengyeltóti halotti anyakönyvben, hogy meghalt „Kata asszony, a fonyódi révész felesége”, ezt követően az adatok lassan ugyan de sűrűsödtek az anyakönyvekben. A Lengyel család ez idő tájt kezdi szőlővel betelepíteni az alsó vár feletti domboldalakat. A XIX. század közepére már virágzó szőlőkultúra alakult ki itt. 1848-ban a mai városmag helyén két hosszabb, rövidebb pincesorst emlegetnek a korabeli leírások. A két hegy, Sípos-hegy és Vár-hegy közötti nyergen alakul ki a falu első utcája, a mai Fő utca.

Fonyód (1905)

1828-ban 86 lakosa, majd 1880-ban 332 lakosa volt a településnek. Az okleveles adatok szerint 1848-ban 158 szőlőbirtokosnak volt itt tulajdona. E korban épült, az 1800-as évek első felében a város másik jelentős műemléke, a klasszicista stílusú, ma is eredeti állapotában álló, Lenke utcai présház-borozó.

1850-ben megépül a „Déli-vasút” amely Budáról vezetett az Adriai tengerre. A vasút megépülése nem csak a Balaton déli partjának, hanem Fonyód fejlődésének is fontos eseménye volt. És bár 1890-ben a filoxéra

tönkretette a szőlőültetvényeket, a balatoni fürdőkultúra kialakulása mégis jó irányban változtatta meg a település további sorsát.

Az 1890-es évektől egymás után épülnek a parti nyaralótelepek.

A századfordulón már hármat találunk itt, a Zichy Béláról elnevezett Bélatelepet, a Sándortelepet, amelyet Berzsenyi Sándor járási tisztiorvosról neveztek el, valamint a Máriatelepet, amely nevét Széchényi Imre feleségéről, Andrássy Máriáról kapta. Itt szükséges megemlítenünk Dr. Szaplanczay Manó, Somogy vármegye tisztifőorvosának nevét, aki a századforduló idején lelkes propagandát fejtett ki, a fonyódi Várhegyen építendő villák érdekében. (A mai Bartók Béla utca.) Itt építi fel ma is álló, saját nyaralóját.

Fonyód, nyaralótelep (1945 előtt)

Az 1930-as években alakul ki Fonyódliget a település keleti részén és Alsóbélatelepet a Várhegy nyugati lábánál.

Míg 1890-ben 588, 1910-ben már 1200 és 1941-ben 2333 fő az állandó lakosság. 1928-tól önálló nagyközségi jogot kapott a település, majd 1950-ben járási székhely lett. Felépültek ma is meglévő jelentős középületei, így a mai városháza, templomok, szállodák, iskolák, nevelőotthonok, valamint a kikötő és az állomásépületek. Lakosainak száma növekszik, nyaranta a fürdővendégekkel megháromszorozódik. Fontos közlekedési csomóponttá válik.

Fonyód várost 1944. december 4-én „szabadították fel” a szovjetek, ezt követően átmenetileg frontközséggé lett. A település lakosai 1945. április 5-én térhettek vissza otthonukba.

1949-ben megkezdődött a szervezett üdültetés, az állam 14 villát saját céljaira „vett igénybe”. Ebben az évben a bíróságon és a pénzügyőrségen kívül valamennyi járási hivatal Fonyódra költözött Lengyeltótiból, hiszen járási székhely lett a község.

1950-től a Balatonnagyberki Állami Gazdaság adott munkát sok fonyódinak. A TSZ-t ugyan megszervezték 1952-ben, de az feloszlott, és 1959-ben újra megalakult. A Magyar Tenger Mezőgazdasági Termelőszövetkezet tíz évig állt fenn, majd egyesült az ordacsehivel.

1961-ben épült fel a palackozóüzem, hiszen a melegvíz után kutatók szénsavas vízre bukkantak. Ettől kezdve vált ismertté a Fonyód forrásvíz.

Nem csak az üzem, hanem több üzlet és vendéglő is adott munkát a helybelieknek, és a háziipari szövetkezetnek is sokan dolgoztak. A Tőzegkitermelő Vállat, az Építőipari Ktsz, a Kesztyűs Ktsz is ekkoriban alakult, a hetvenes években pedig létrejött az elektroncső gyár.

Ady Endre utcai üzletsor (1956)

1970. július 1-én nyilvánították nagyközséggé Fonyódot, 1974-ben megszűnt járási székhely szerepe. A település 1989-ban kapott városi rangot.

Ma ismert és fejlődő kisváros, megőrizve táji szépségét, hagyományos településszerkezetét, természeti és építészeti értékeit, jelentős idegenforgalmi vonzerővel bír.

Az Önkormányzat a korábbi években is nagy hangsúlyt fektetett a korszerű rendezési tervek készítésére, melyek jelentős segítséget nyújtanak a város további fejlesztéséhez és rendezéséhez.

Főtér (1980)

Fonyódnak ma önálló önkormányzata és jegyzősége van. A városban felnőtt és gyermek háziorvosi szolgálat működik, rendelőintézet szakorvosi ellátással, gyógyszerár, bölcsőde, óvoda, általános iskola, 2 középiskola, zeneiskola. Fonyódnak saját művelődési háza, könyvtára, öregek otthona és 2 diákotthona is van. A településen alkotóház, nevelőotthon, több sportklub, egy sportegyesület és 3 egyházi felekezet működik.

A fonyódi ingatlanok mintegy 46%-a vezetékes gázzal ellátott, 87%-ába az ivóvíz be van vezetve, 63%-a csatlakozott a szennyvízhálózatra és 56%-ába a vezetékes telefon be van kötve. A belterületi utak 70%-a szilárd burkolatú.

4.

5. Látkép a Balaton felől

3.2 Épített örökség

6.

Fonyód, mint a legtöbb gazdag történelmű Balaton-parti város egyaránt bővelkedik épített- és természeti kincsekben, látványosságokban.

Műemléki védettségek (ld. 1. melléklet)

A településen 2 műemlék (**M**), valamint Fonyód-Bélatelep műemléki jelentőségű terület (**MJT**) található:

1.) Alsó vár - Fácános

A vár helyén volt az Árpád-kori Fonyód települése, a templommal és temetővel. Buda várának elfoglalása után 1541-ben, palonai Magyar Bálint az egykori település templomát palánkkal megerősítette, árokkal körülvette, majd egy nagyobb területet is hozzávéve, azt ugyancsak palánkkal és árokkal kerítette be. A kb. 60x60 méter nagyságú, négyszög alakú palánkvár hosszú ideig ellenállt a török ostromának, csak Magyar Bálint halála után, 1571-ben tudták elfoglalni. A hódoltság alatt a vár a helységgel együtt elpusztult. Az alsó vár kevés falmaradványa, a négyzet alakú árokkal és a középkori templom alapfalaival láthatók. A romterület magja e román stílusú, XII-XIII. sz-i templom, melyet a XIV-XV. században bővítettek. A templom körüli erőd és sáncrendszer XV-XVI. századi. Ma az egész területet fű és különböző játékeszközök borítják, vagyis nagyjából játszóhelyként is használják. A külső és belső vár keleti oldalán egy-egy fahíd, rajtuk tornyokkal vezet át a várárokokon. A külső vár ÉK-i sarkában a vár 1575. évi ostromának emlékműve áll az akkor elesett hősök névsorával. A külső vár É-i szélén nagy magyarázó tábló van, a vár rekonstrukciós rajzával. Az ÉK-i sarokrészt az egykori palánkként tölgyfaoszlopokkal rekonstruálták.

Fonyód, Alsó vár - Fácános

A mai állapota Fitz Jenő székesfehérvári régész 1957-58-as ásatása után került OMF-OMVH tervek alapján kialakításra.

2.) Egykori prэшház (XIX. sz. közepe)

A műemlékvédelem alatt álló Prэшház a XIX. századi borpincék jellegzetes épülete. Nincs semmi külső pompa rajta, nem mérkőzhet a patinás túlpárt hasonló célú szép épületeivel, de távlati hatásával már messziről felhívja az érdeklődők figyelmét és látszik rajta, hogy hajdan urasági épület volt. A Prэшház építési idejét nem tudjuk pontosan, de a XIX. század közepéről származó térképen már rajta van.

Masszív, tömör konstrukciójú épület. Négy vasrácsos, homlokzati ablaka közt az épület frontjának közepén kétszárnyas, csúcsíves bejárati vasajtó helyezkedik el, melyet jellegzetes bidermeier rozetták díszítenek. A bejárat elé az 1850-es évek elején négy, szögletes téglaoszlopra támaszkodó, timpanonnal díszített kocsifeljárót építettek, amely az épületnek jellegzetes klasszicizáló külsőt ad. Fedele nádas, ereszdíszítései a fonyódi villaépítkezéseknél később is szokásos népies deszka faragványok.

A bejárati ajtón a 11 x 6,5 méteres alapterületű fagerendás nagyterembe léphetünk, amelyből a hegy alá 22 méter hosszú és 6 méter széles téglaboltozatú, felsőszellőztetésű pince nyúlik be. A pincéből az épület déli oldalát képező két tágas szobába juthatunk, amelyek közül az egyik talán a nők, a másik a férfiak pihenőhelyét képezhette. A nagyteremben látható egy présbe vésve:

Műemléki védelem alatt álló prэшház egykoron és ma

„Anno 1833. A szőlő három gyümölcsöt terem. Az első gyönyörűség, a második részegség, a harmadik bánat.”

3.) Fonyód-Bélatelep műemléki jelentőségű terület

A bélatelepi villasor 1894-ben jött létre a fonyódi Várhegy oldalában. Gróf Zichy Béla – Szaplonczay Manó, Somogy vármegye tiszti főorvosa kezdeményezésére – parcellázta fel a tulajdonában lévő, korábban birkalegelőként használt terület egy részét a nyaralók részére. Az első időkben 29 villatelt alakítottak ki, egyenként 480 négyszögöl területen, erre építették fel a tulajdonosok reprezentatív, 4-6-10 szobás nyaralóikat. A tulajdonosok elsősorban kaposvári orvosok, jogászok, földbirtokosok voltak, de pécsi, szigetvári és budapesti értelmiségiek is voltak az elsők között.

Az építkezés része volt, hogy a villasor előtt Franciaországban tanult kertész alakította ki a sétányt, a Balaton-parton pedig a saját tulajdonukban lévő területen fürdőházat, később kabinsort építettek. A Várhegyen sétautakat alakítottak ki, ahol kirándulni

Fonyód-Bélatelep villasor egykori képeken

lehetett. A telepen számos hírességnek volt nyaralója, például a *Törley családnak*, a budapesti főpolgármesternek, *Ripka Ferencnek*, vagy épp *Huszka Jenő* miniszteri főtanácsosnak, aki másodállásban megteremtette a magyar operett műfaját, és olyan slágereket írt, mint a Darumadár fenn az égen.

Az előkelő villatulajdonosokhoz aztán még előkelőbb vendégek jártak, a bálatelepi nyaralókban pihent meg több miniszter közt *Bethlen István* miniszterelnök és *Albrecht* főherceg is.

Villák a teljesség igénye nélkül:

Fitter-villa

Fittler Kamill építész volt, s bár alig tervezett valamit, közismert volt a szakmában, mint tanár, szakfolyóirat-szerkesztő: halálakor Alpár Ignác írt nekrológot róla. Kevés tervezésének egyike talán épp ez a ház: a saját nyaralója.

A faszindelyborítás és a játékos faváz azt a stílust mutatja, amit lapjában is oly lelkesen támogatott: a nyugati trendeket és a hazai hagyományokat egyaránt követő építészetet. A ház elkerülte a vállalati üdülővé válást, ezért kívülről jó állapotban maradt meg.

Chernel-villa

Chernel Gyula országgyűlési képviselő nyaralójának különlegessége, hogy egy másik bélatelepi villa, a Szaploneczay mintájára épült, azonos építészeti terv alapján, még ma is szembetűnő a hasonlóság. A vállalati üdülőkorszak után most ismét a piacra került: bár nem múltak el nyomtalanul felette az évek, azért sokat megőrzött eredeti szépségéből.

Olga-villa

1894-ben építtette magának Körmendy Sándor jogász-teológus, 48-as nemzetőr, öreg napjaira. Halála után számtalan gazdája volt az épületnek, közkeletű nevét egyik tulajdonosa lányáról (Szenes Olga) kapta. A háború után a szokásos nyaralósors várt rá: szakszervezeti üdülőként, diákotthonként, fiúkollégiumként funkcionált.

Márffy-villa

Márffy Emil földbirtokos az egyik leggazdagabb volt Bélátelepen. Nemcsak autója és motoros jachtja volt, de egy hidroplánja is! 1898-ra megépült nyaralója sok szempontból kilógott a környék villái közül. Kapásból három 480 négyszögöles telken, közel egyholdas területen épült, és mind méretében, mind stílusában olyan volt, hogy a korabeli sajtó csak álmélkodott:

Ez már nem villa többé, hanem egy kis fejedelmi palota!

A villa ma már nem teljesen úgy néz ki, mint fénykorában. Feltételezik, hogy eredetileg több fachwerk-elemet tartalmazott (vagyis több helyen látszott a faváz a homlokzaton), ám azok egy része egy 1920-as átépítés során sajnos eltűnt. A nyaraló később a *Törleyéké*, majd *Kada Alajos*, festőé lett, a háború után pedig különböző vállalatok üdülői működtek benne.

Duchon-villa

Duchon Ödön, aki 1894-ben, vagyis az elsők között vett itt telket magának, jó nevű ügyvéd, később országgyűlési képviselő is volt. Az akkor emelt villaépület ma is jó állapotban van, és sokat megőrzött eredeti szépségéből. A háború előtt Szabó Lőrinc költő volt a vendége, később, amikor a Magyar Honvédség tulajdonába került, állítólag Puskás Ferenc labdarúgó nyaralt itt többször.

Építészeti értékek (ld. 2. melléklet)

A város építészeti értékeinek védelme jelenleg országos és helyi szinten egyaránt történik. A településen két egyedi és egy területi országos jelentőségű épített érték áll műemléki védettség alatt. (ld. előző fejezet) A műemléki védettség hatálya alá nem tartozó, de a település szempontjából esztétikai, etikai vagy történeti értéküknel fogva jelentős örökségi elemek jelenleg is helyi védelem alatt állnak. Ezek védelméről a város a Településkép védelméről szóló rendeletében rendelkezik. Fonyód Város Önkormányzata a helyi védett értékek fenntartását támogatandóan kiírja a helyi építészeti értékek felújítását támogató pályázatát, mely alapján – az éves költségvetésben meghatározott keret erejéig – a felújítás 50%-át vissza nem térítendő támogatásként nyújtja a tulajdonosoknak a város.

Az egyedi védelem kiterjedhet az épület egészére (**H1**), kiterjedhet annak egy homlokzatára (**H2**), illetve egyes építészeti részletekre, vagy az ún. kisarchitektúrákra (például szobor, kerítés vagy kapu, kút stb.) (**H3**). A területi védelem olyan összefüggő területeken érvényesíthető, ahol a beépítés módja vagy a településrész karaktere csak több ingatlan együttes védelme mellett képzelhető el, mivel a védelem lényegét azok egységessége adja meg. A területi védelem kiterjed a helyi jelentőségű természeti területekre (**Ht**), továbbá a történeti értékeket képviselő területekre (**He**) is.

Fonyódon **67 egyedi** védelemmel érintett ingatlan és **4 területi** védelem található. Helyi védelem alatt álló épületet nem lehet elbontani. Ezen épületek felújítását meghatározott szabályok szerint lehet csak végezni. A helyi védelem alatt álló építészeti értékeink felsorolását a kézikönyv 3. számú melléklete tartalmazza.

A legtöbb védett örökségi elem a Fonyód-Településmag területén található. Ezek nagyrésze példaértékűen helyreállított és karbantartott. A Városközpontban és Bélatelepen szintén szép számban találhatók védettség, melyek állapota szélsőséges. Akad köztük szépen helyreállított és karbantartott épület, de sajnos nagy számban találunk példát ennek ellenkezőjére is. Fonyódligeten egy villaépület áll csak helyi védelem alatt.

A helyi védelem alatt álló objektumok között találhatók középületek, egyházi emlékek – templomok, szobrok, fészületek - lakóépületek és villaépületek, mezőgazdasági épületek és egyéb védelem alatt álló örökségi elemek – szobrok, emlékművek ...

A *Településmag* területén található a kulturális örökségek nagy része, a helyi védett értékek legtöbbje, és a régészeti lelőhelyek jelentős hányada. A településrész területhasználata a kulturális örökség számára kedvező. A folyamatos rekonstrukciók ezt az irányt erősítik.

A *Városközpontban* található Fonyód nyilvántartott műemléki értékei (2 db), a helyi védelem alatt álló épületek nagy része, valamint több régészeti lelőhely. A Városközpont fejlődése és folyamatos megújulása az örökségekre is pozitívan hat: sorra újulnak meg a helyi védelem alatt álló épületek és objektumok.

Béletelep is szép számmal hordoz örökségi elemeket. A területhasználatból - üdülő és lakóterület - adódóan itt a védelem alatt álló objektumok zöme villaépület. A turizmus és idegenforgalom a környék megújulását pozitív irányban befolyásolja. Itt található a település területileg védett műemléke, a Fonyódi-, vagy más néven a Béletelepi-villasor.

Fonyódliget kulturális örökségben szegény. A többnyire üdülőterület a város fejlődésének viszonylag kései szakaszában népesült be, területén örökségi szempontból értékes épületállomány nélkül.

Fonyód külterületén épített örökségi elem egy van, Turul utcai major-együttes. Ennek sorsa a közelmúltban sajnálatos módon örökségi szempontból nem szerencsésen rendeződött, benne jelenleg a Berek-Hús üzeme működik. Az egykori magtárhoz jelentős bővítmény épült, mely által az elvesztette eredeti arányait. A folyamat még visszafordítható, így a területet továbbra is helyi védelemre javasoltuk.

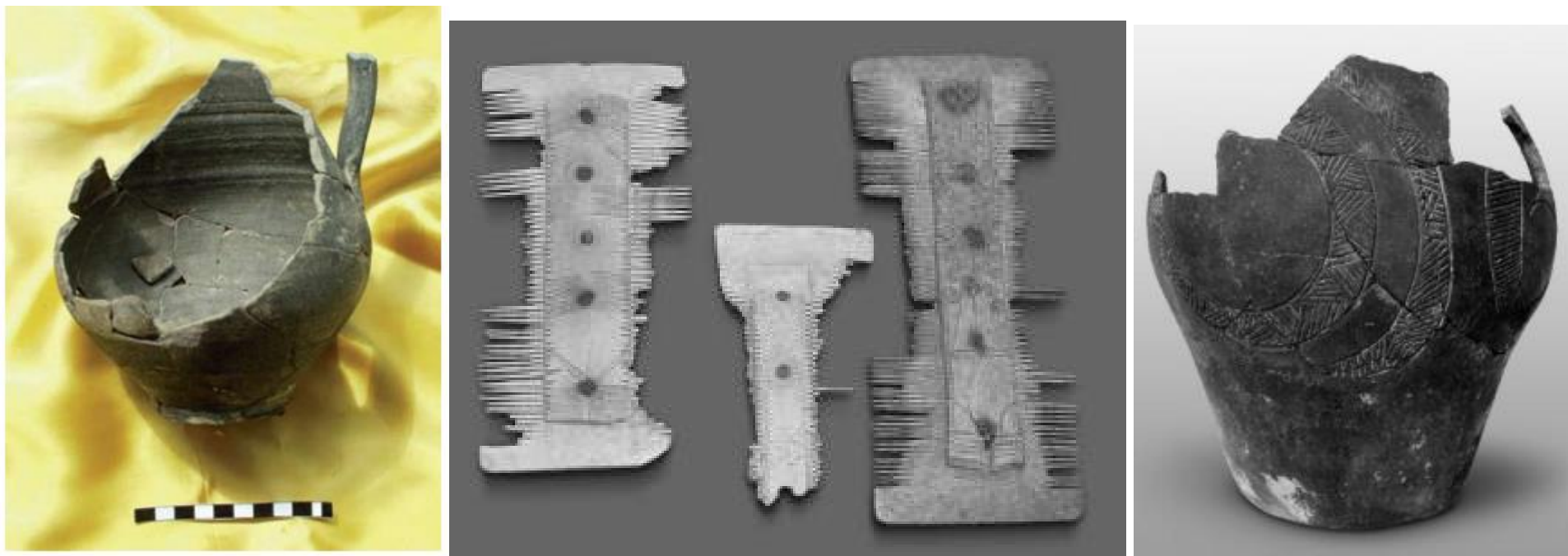

Helyi védelem alatt álló épületek – a teljesség igénye nélkül

3.3 Régészeti lelőhelyek

Fonyód területén jelenleg 30 nyilvántartott régészeti lelőhely található, amelyek közül három egyedileg védett. (Várhegy, Fácános várhely és a Homokbánya). A régészeti lelőhelyek helyrajzi szám szerinti felsorolását a 3. melléklet tartalmazza.

Fonyódi régészeti feltárásokból előkerült leletanyagok

A vár helyén volt az Árpád-kori Fonyód települése, a templommal és temetővel. Ez Fonyód legjelentősebb régészeti öröksége, melynek feltárása csak részben történt meg. Teljes területe 135X125 méter, 1,69 hektár. Az árkon belüli terület 100X112 méter, 1,1 hektár. A templom és közvetlen környéke kivételével sem a vár, sem a falu, sem a temető nem lett régészetileg feltárva.

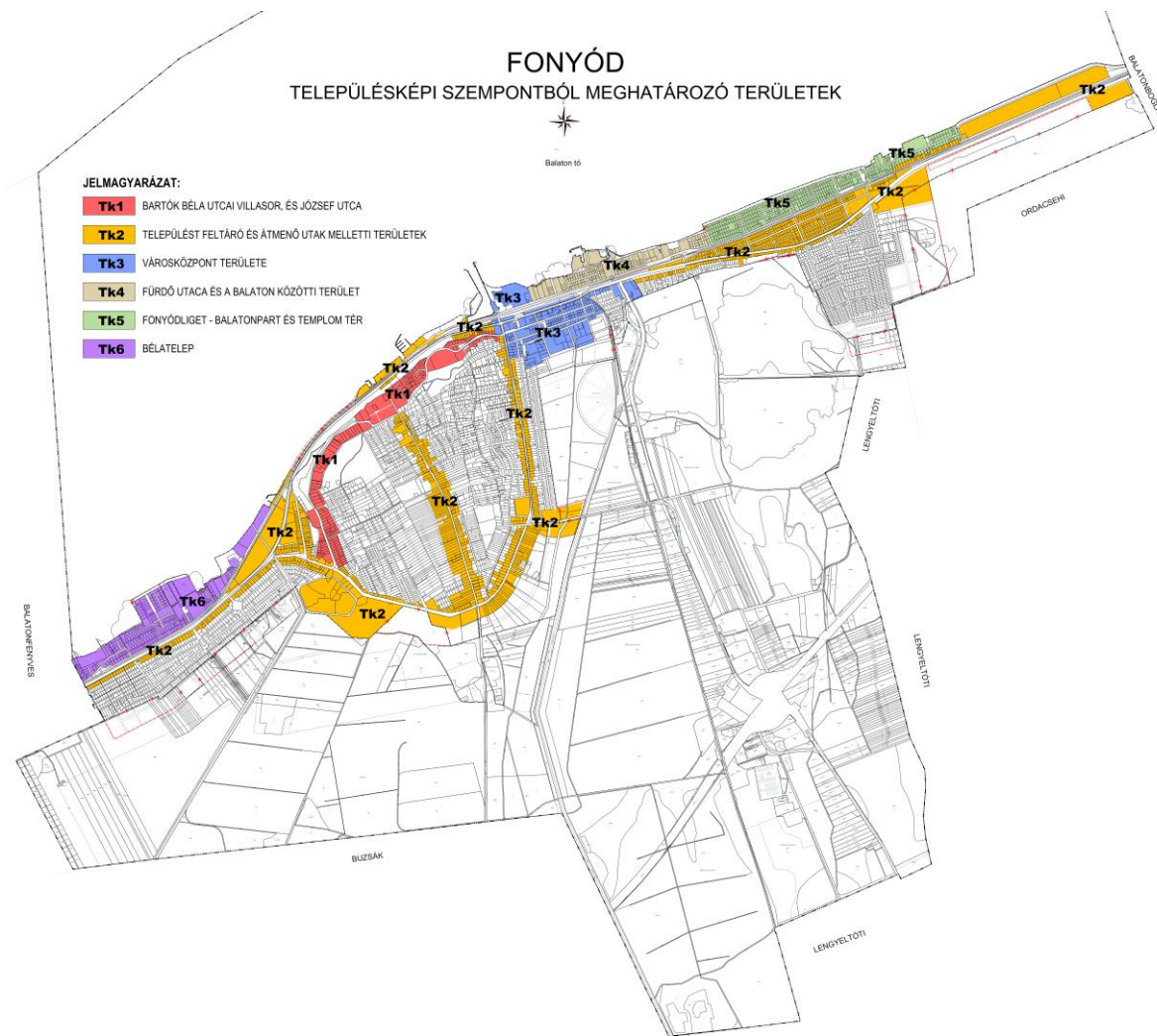
LELŐHELYEK

LELŐHELYSZ.	NÉV	AZONOSÍTÓ
1.	FEKETE-BÉZSENY II.	32536
2.	VASÚTI-DÚLÓ/6701	55296
3.	FEHÉR-BÉZSENY	26676
4.	FEHÉR-BÉZSENY	32535
5.	FEHÉR-BÉZSENY67/01	55183
6.	FEKETE-BÉZSENY - PUSZTA 1.	49321
7.	FEKETE-BÉZSENY - PUSZTA 2.	49320
8.	FEKETE-BÉZSENY - PUSZTA, FÖLDVÁR	49317
9.	FEHÉR-BÉZSENY - PUSZTÁTÓL É-ÉK-RE	26678
10.	TÜSKÉS-TÁBLA, 1.LELŐHELY	49526
11.	TÜSKÉS-TÁBLA, 2.LELŐHELY	49528
12.	TÜSKÉS-TÁBLA, 3.LELŐHELY	49530
13.	GARAI TELKE	26653
14.	RIPKA F. UTCA KÖRNYÉKÉN	26671
15.	BÁNKÖVI-BEREK	26662
16.	HEGY ÉS NAGYBEREK TALÁLKOZÁSÁNÁL	26664
17.	BÉLATELEP-BALASSI BÁLINT U.	20400
18.	TURUL UTCA	26672
19.	FONYÓDI HEGYTŐL DNY-RA	26679
20.	FONYÓDI HEGYTŐL KOPASZDOMBIG HÚZODÓ NYÚLVÁNYON	26680
21.	VÁRHEGY	54136
22.	HEGY ÉK-I RÉSZÉ	26660
23.	KELETI HEGYTETŐ ELEJE	20399
24.	KUPA VEZÉR U.	26687
25.	HOMOKBÁNYA	39807
26.	SZABÓ LŐRINCZ U.	22675
27.	LISZT F. ÉS JÓZSEF U. TALÁLKOZÁSÁNÁL	26685
28.	VÁRHELY	39778
29.	SÁNDOR U. 26. (VOLT ÁFÉ SZ TELEK)	30417
30.	SÁNDORTELEP	26658

4. TELEPÜLÉSKÉPI SZEMPONTBÓL MEGHATÁROZÓ TERÜLETEK FONYÓDON

4.1 Településkép-védelmi területek lehatárolása és bemutatása

A településképileg meghatározó (**Tk**) területek azok, a város számára építészeti szempontból kiemelt jelentőséggel bíró területek, melyek vagy a Balaton felőli feltárulkozásuk miatt, vagy a bevezető és feltáró utak mentén betöltött megkülönböztetett szerepük miatt, vagy a turisztikailag frekvenciált elhelyezkedésük révén fokozott tervezői odafigyelést igényel a minőségi építészet színvonal kialakításának, illetve megtartásának érdekében.

Ennek biztosítására a **Tk** területeken főépítészeti egyeztetés és konzultáció - a rendeletben meghatározott esetkörben - kötelező.

Fonyód településképileg meghatározó területei:

- **Tk1:** Bartók Béla utcai villasor és József utca
- **Tk2:** Települést feltáró és átmenő utak melletti területek
- **Tk3:** Városház központi területe
- **Tk4:** Fürdő utca és a Balaton közötti terület
- **Tk5:** Fonyódliget, Árpád part és a Templom tér
- **Tk6:** Bélátelep

Tk1: Bartók Béla utcai villasor és József utca területe

A településkép vízfelöli rálátását meghatározó, a magaspart tetején húzódó beépítés területe. Turisztikailag kiemelten fontos terület, melynek kiemelt építészeti minőségét biztosítandó a tájba illesztés és a vízpart felöli rálátás. Ennek érdekében a hagyományos utcaképek és igényes minőségi építészet biztosítása települési közügy.

Tk2: Települést feltáró és átmenő utak melletti területek

A településen áthaladó főút melletti területek építészeti minőségének biztosítása érdekében szükséges azok védelme, különösen

- az utcai homlokzatok megjelenése;
- a melléképítmények látványának takarása;
- a kerítések kialakítása;
- a reklámok elhelyezése

szempontjából.

Tk3: Városközpont területe

A település központja, turisztikailag kiemelt terület, melynek kiemelt építészeti minőségének biztosítása érdekében szükséges azok védelme, különösen

- az utcai homlokzatok megjelenése illeszkedése (anyaghasználat, tömegalakítás stb);
- a kerítések kialakítása;
- az épületekhez kapcsolódó közterületek használata (pld vendéglátó egységek előtt);
- a reklámok elhelyezése szempontjából.

Tk4: Fürdő utca és a Balaton közötti terület

A település parti szakaszának jellemzően beépítésre szánt, kiemelt területe, mely építészeti minőségének biztosítása érdekében szükséges annak védelme, különösen

- az utcai homlokzatok megjelenése illeszkedése (anyaghasználat, tömegalakítás stb);
- a kerítések kialakítása, egymáshoz illeszkedése;
- az épületekhez kapcsolódó közterületek használata (pld vendéglátó egységek előtt);
- a reklámok elhelyezése
szempontjából.

Tk5: Fonyódliget, Árpád part és a Templom tér

A település parti szakaszának vízpart felőli első teleksora, melynek a közterület (strand) és a vízpart felőli látványa miatt szükséges a védelme, különösen

- a part felőli homlokzatok megjelenése, illeszkedése (anyaghasználat, tömegalakítás stb);
- a melléképítmények látványának takarása;
- a kerítések kialakítása, egymáshoz illeszkedése;
- az épületekhez kapcsolódó közterületek használata a Kápolna téren (pld vendéglátó egységek előtt);
- a reklámok elhelyezése a közterületeken
szempontjából.

Tk6: Bélatelep

A település nyugati part szakaszának, a vasúttól a vízpart felől eső üdülő területe, melynek a közterület (strand) és a vízpart felőli látványa miatt szükséges a védelme, különösen

- a part felőli homlokzatok megjelenése, illeszkedése (anyaghasználat, tömegalakítás stb);
  - a melléképítmények látványának takarása;
  - a kerítések kialakítása, egymáshoz illeszkedése;
  - a reklámok elhelyezése a közterületeken;
- szempontjából.

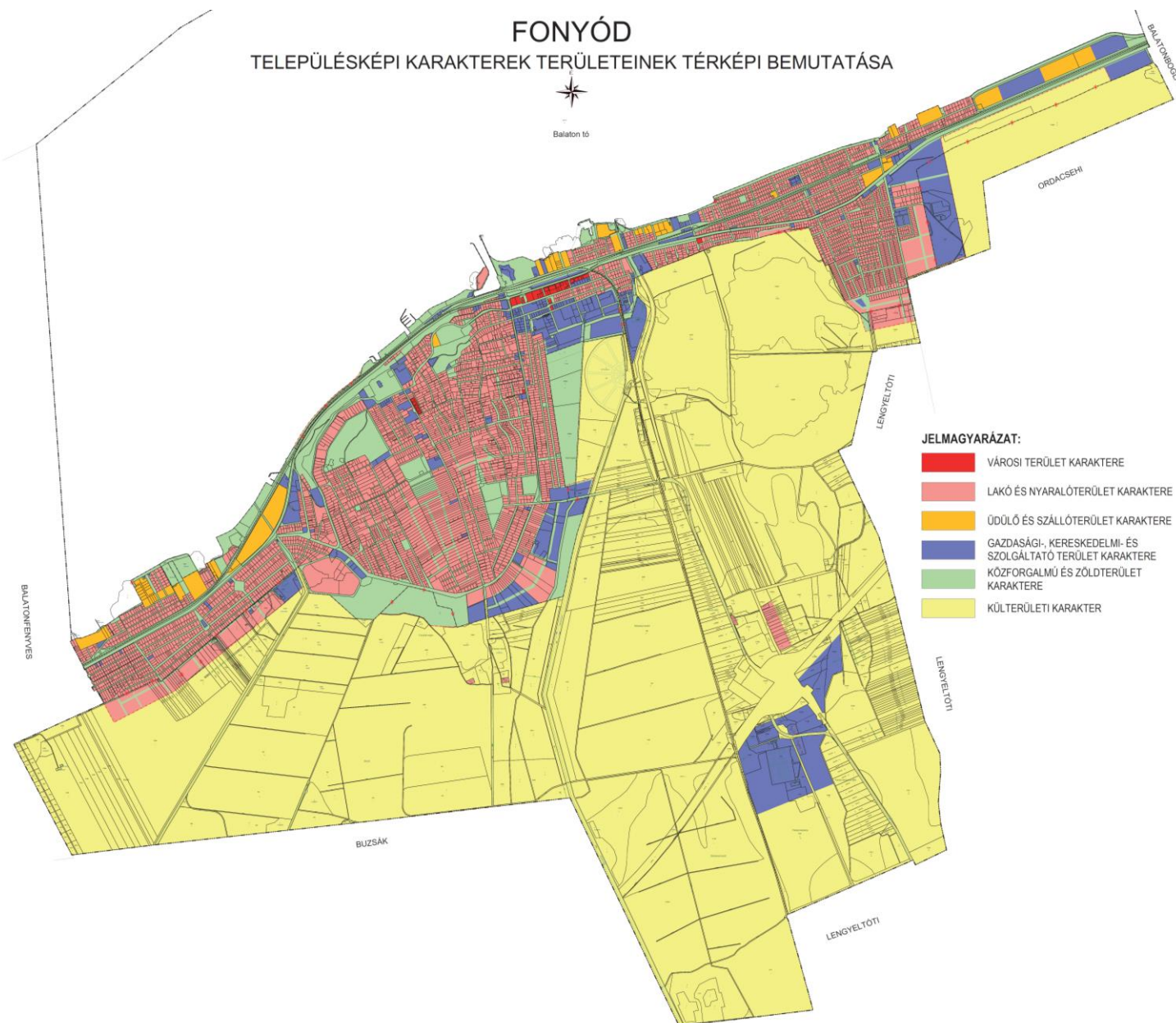
4.2 Településképi szempontból meghatározó karakter területek és jellemzése

A karakterek meghatározásánál alapvetően azt vizsgáltuk, hogy egy-egy, jellegében egységes és elkülönülő városrész vagy külterületi térség miként illeszkedik a táji környezetbe. A karakterek lehatárolásánál elsősorban a telekméretet és az építészeti jellemzőket vettük figyelembe, valamint jellemeztük a karakterekhez tartozó közterületeket is. Vizsgáltuk és tipizáltuk a külterületet is, itt önálló karakteret alkottunk.

A lehatárolt karakterek, valamint a szerkezeti és szabályozási terven megjelenő építési övezetek között nincs mindenütt megfeleltetés.

Fonyód településképileg meghatározó karakterei:

- Városi terület karaktere
- Lakó és nyaralóterület karaktere
- Üdülő és szállóterület karaktere
- Gazdasági-, kereskedelmi- és szolgáltató terület karaktere
- Közforgalmú és zöldterület karaktere
- Külterületi karakter

Városias terület karaktere

Fonyód üdülőtelepülés városiasodása során, jellemzően a 70-es, 80-as években megépült többszintes lakóépületek (társasházak) és a városi közintézmények területe. Építészeti karaktere elüt az organikusan nőtt településképtől, tömegében (magasságával, homlokzatalakításával és formailag) nem mutat kontinuitást a történetileg fejlődő településsel. (pld.: Főtér és környéke, Ady E. utcai társasházak, Fő utcai társasházak és egyéb közintézményi és társasházi tömbök.)

Telkek

- Jellemzően kistelkes, vagy úszótelkes ingatlanok;
- jellemzően szabadonálló beépítés;
- telken belül kevés zöldfelülettel;
- telkek nem kerítettek;
- parkolók jellemzően a közterületeken találhatók.

Épület

- Jellemzően többszintesek;
- egyszerű tömegű, jellemzően lapostetős épületek, magastetők ráépítése előfordul;
- üzletek megjelennek az utcafronton;
- homlokzatuk az építés korára jellemzően semleges.

Közterületek

- négyzettrácsos vonalvezetésű utcahálózat, tömbön belüli „közök”;
- kevés zöldfelület, inkább csak fásítás;
- sok a burkolt felület (parkolók, feltáró utak);
- utcabútorok (buszmegállók, padok, hulladékgyűjtők, kerékpártámaszok stb.) jellemzőek.

Problémák

- elavult homlokzatok;
- kevés zöldfelület;
- klímaegységek estleges elhelyezése;
- üzletek feliratai, cégérek, üzletportálok matricázása harsány, hivalkodó.

Lakó és nyaralóterület karaktere

Fonyód üdülőtelepülés organikusan nőtt településszerkezeti egységei. (pld.: Településmag nagy része Fonyódliget és Bélatelep nyaralóterületei (üdülőket kivéve), Belváros családiházak területe.

Telkek

- Jellemzően kistelkes ingatlanok;
- jellemzően szabadonálló- vagy oldalhatáros beépítés;
- telken megfelelő zöldfelülettel;
- telkek kerítettek;
- parkolók jellemzően telken belül.

Épület

- Szintszámuk eltérő;
- Változatos tömegű, jellemzően magastetős épületek;
- Tetőidomok változatosak, illeszkedésük az utcavonalhoz nem jellemző;
- homlokzatuk jellemzően vakolt, az építés korára jellemző, ezért nagyban különböznek egymástól.

Közterületek

- négyzetrácsos vonalvezetésű, de a domborzathoz igazodó utcahálózat;
- településrészenként egy-két nagyobb zöldterület (parkok, terek);
- nyári időszakban parkolási problémák (pld. Fonyódliget, Bélatelep), ezért itt nem jellemző az utcai fásítás;
- utcabútorok hiányosak az utcákon, inkább csak a tereken, parkokban jellemző.

Problémák

- presztízs építészet megjelenése miatt nagyok a minőségi kontrasztok;
- melléképítmények esetleges elhelyezése és igénytelen megjelenése;
- rendezetlen utcaképek a kerítések illeszkedésének hiánya miatt;
- harsány színválasztás (héjazaton is);
- légvezetékek;
- kevés épített buszmegálló, hiányos utcabútorzat.

Üdülő és szállóterület karaktere

Jellemzően a vízpart közelében a cserélődő vendégkör számára kialakított kereskedelmi szálláshelyek, vagy bérbe adott apartmanok területe.

Telkek

- Jellemzően nagyobb telkes ingatlanok;
- jellemzően szabadonálló beépítés;
- telken megfelelő zöldfelülettel;
- telkek kerítettek;
- parkolók jellemzően telken belül.

Problémák

- -

Épület

- Jellemzően többszintesek;
- Jellemzően sokegységesek;
- Változatos tömegű, magastetős és lapostetős épületek egyaránt jellemzőek;
- Tetőidomok változatosak, illeszkedésük az utcavonalhoz nem jellemző;
- homlokzatuk jellemzően igényesek, az építés korára jellemzőek.

Közterületek

- közterületfejlesztések nem kapcsolódtak telepítésükhöz, így a családiházas-nyaraló karaktereknél leírtak a jellemzőek.

Gazdasági-, kereskedelmi, és szolgáltató terület karaktere

A település működéséhez szükséges közintézmények (pld. iskolák, egészségügyi szolgáltatások, közigazgatás stb.), szolgáltató létesítmények (kereskedelmi létesítmények, posta, piac, vásártér stb), illetve a gazdasági tevékenységek (telephelyek) területeinek karaktere.

Telkek

- Eltérő méretű ingatlanok;
- Ingatlanok beépítettsége jellemzően magas;
- jellemzően szabadonálló- vagy oldalhatáros beépítés;
- telkek jellemzően kerítettek;
- parkolók jellemzően telken kívül is szükségesek.

Épület

- Szintszámuk eltérő;
- Változatos tömegű, jellemzően magastetős épületek;
- Tetőidomok változatosak, illeszkedésük az utcavonalhoz nem jellemző;
- homlokzatuk változatos, a funkciókra jellemzően igényes vagy kevésbé igényes.

Közterületek

- Intézmények környezetében rendezett;
- Gazdasági telephelyek körül nem jellemző a közlekedési területen kívüli közterületalakítás.

Problémák

- Parkolási problémák intézmények környezetében;
- légvezetékek és látszó közműlétesítmények.

Közforgalmú és zöldterület karaktere

Jellemzően egybefüggő, viszonylag nagy kiterjedésű zöldfelületet alkotó területek, melyek alaprendeltetésükön túl rekreációs, vagy kondicionáló zöldfelületi elemként jelennek meg, így pozitív, kiegyenlítő klimatikus hatással bírnak a városra. A zöldterületek településképi szempontból is meghatározóak, elszórtan vagy helyenként összefüggő rendszert alkotó egységek. A zöldterületek további hálózatos kialakítására, az egyes elemek zöldfelületi összekapcsolására kell törekedni. Funkciójukat tekintve a legkülönbözőbb területhasználatok tömörülnek ebbe a karakterbe: közparkok, sportterületek, strandok, temetők, védelmi zöldfelületek (pl. élővizek, ivóvíz kutak és létesítmények védőterületei), belterületi erdők és egyéb közterületek (pld. utak) stb.)

Telkek

- jellemzően nagy alapterületűek;
- beépítésre nem szánt ingatlanok, igen csekély; szabadon álló beépíthetőséggel;
- ingatlanon belül elkülönülő funkciók (játszótér, sportpálya, pihenőkert stb.);
- jellemzően nem kerített.

Épület

- épület jelenléte nem jellemző (kivéve strandok, sportterület és ravatalozó);
- funkcionális igénnyel megjelenő kisépítmények: mosdó, esőbeálló, kilátó stb.;
- alacsony építménymagasságok (kivéve sportcsarnok és kilátó).

Közterületek

- változatos, szabálytalan útrendszer, tervezett parkok;
- növények intenzív jelenléte;
- utcabútorok jellemzőek (padok, információs táblák stb.).

Problémák

- eszközök és utcabútorok állagromlása;
- növényállomány elöregedése.

Külterületi karakter

Belterületen kívüli területek, melyeken nem meghatározó az épített környezetet. (pld.: mezőgazdasági területek, külterületi erdők, vízgazdálkodási területek stb.)

Telkek

- jellemzően nagy alapterületűek;
- beépítésre nem szánt ingatlanok, igen csekély, szabadon álló beépíthetőséggel;
- jellemzően nem kerített.

Épület

- épület jelenléte nem jellemző.

Közterületek

- nem jellemző.

Problémák

- építmények megjelenésének tájba illesztése.

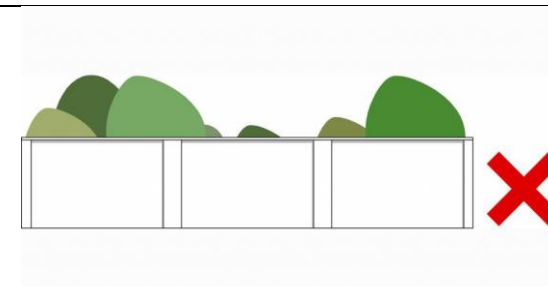
5. ÉPÍTÉSZETI ÚTMUTATÓ

5.1 Belterületre vonatkozó általános építészeti ajánlások

Ebben a fejezetben a településképi illeszkedést biztosító javaslatokat gyűjtöttük össze. A kézikönyv egyik fő célja a településképi minőségi formálása. Sematikus ábrákon mutatjuk be **elsősorban a lakossági építkezések** segítésére az ajánlásokat és az óvásokat. A következő fejezetben, a jó példának egy-egy fényképet is csatolunk, hogy még egyértelműbb legyen mindenki számára.

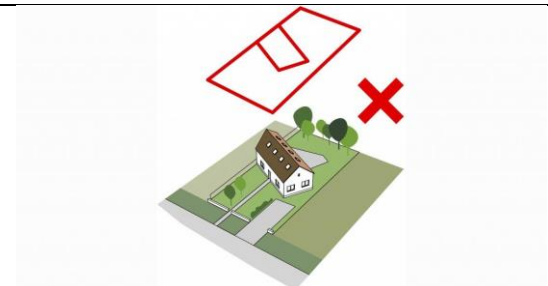
Kerítések

A település területén – a gazdasági telephelyek kivételével – nem megengedett a tömör kerítés. Legalább 50%-ban áttört kerítést kell építeni. Ha szeretnénk, hogy az ingatlanra ne lássanak be a közterületről, úgy javasolt a kerítésen belül a sövény telepítése.

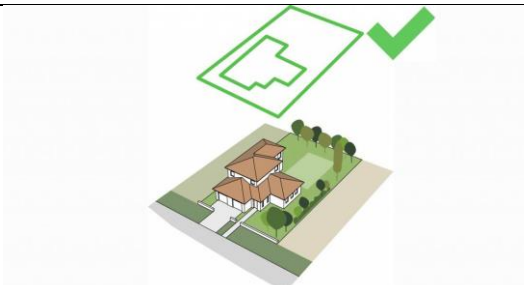
Oldalhatáros beépítés telepítés

Település egy részén jellemző a telekhatárhoz illesztett beépítés. Ilyenkor a hagyományos, a telekrendhez illeszkedő beépítést alkalmazzunk, kerüljük a településképi nem illő elhelyezést, mert az disszonanciát szül.

Szabadonálló beépítés telepítés

Település egy részén jellemző a szabadon álló beépítés. Ilyenkor is jellemző a hagyományos, a telekrendhez illeszkedő beépítés, kerüljük a településképi nem illő megoldásokat, mert az disszonanciát szül.

Tetőforma

Egyes településrészekben a magastető beépítés a jellemző. Azonos, vagy hasonló hajlásszögű tetőknél egységes utcakép jön létre.

Somogyban a 38-45 fokos hajlásszögű a történetileg kialakult szerkezet, ennek elsősorban éghajlati okai vannak: a tető túlnyúlása nyáron árnyékol, télen azonban beengedi a napfényt az épületbe.

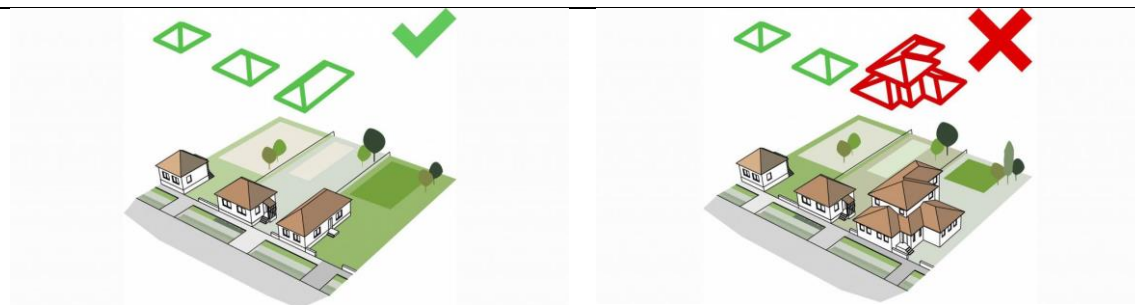
Fonyód üdülőterület, így a magastetők a 30-45 fokos hajlásszög alkalmazása az elvárás. A túl meredek vagy a túl lapos hajlásszögű tető idegen a Balatonpart építészetétől, így az kerülendő.

Fontos azonban annak érzékelése is, hogy a településen nem idegen a lapostető kialakítás, egyes esetekben ezt tekinthetjük irányadónak, követendőnek.

Tetőidom

Már az épület alaprajzi kialakításánál törekedjünk az egyszerű tetőformák kialakítására. Ettől nem csak nyugodtabb épülettömeg alakítható ki, de műszakilag is biztonságos (kevesebb vápát magába foglaló) tetőzet alakítható ki. Az összetett tetőidomoknak nincsenek táji, történeti előképei a vidéki építészetben.

Épületek magassága

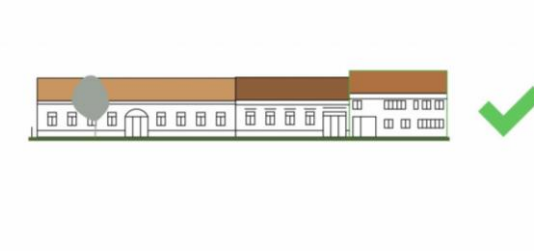
Az épületek magasságának kialakításakor az épített környezethez igazodva a valós magasságoknak is meg kell felelni, ezért

Fonyódon nem megengedett, hogy valamely homlokzati nézeten 2 szintnél nagyobb magassági különbség alakuljon ki.

A környezetüktől lényegesen magasabb épületek kirívóan zavaróak az utcaképben. Üzenetértékük gyakran rossz, hivalkodó.

Épületek színezése

Bármely települési karakter esetében a színek megválasztásánál törekedni kell a karakterre jellemző színezésre és anyaghasználatra.

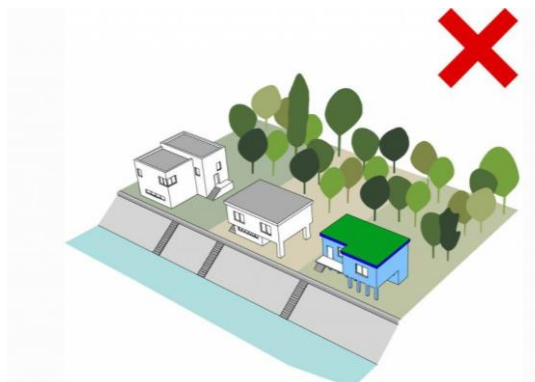
Fontos annak vizsgálata, hogy az épületünket a környező épületekkel színharmóniában tervezzük, és hogy az épületünk színezése illeszkedjen a táji környezethez is.

Eltérő építészeti korszakok eltérő színeket részesítettek előnyben, de általánosságban elmondható, hogy a magyar építészetet a visszafogott, halvány színek használata jellemezte. Preferált színek: fehér, sárga, szürke, földszínek.

Fontos felhívni az építtető figyelmét, hogy a szín kiválasztásán túl figyelni kell az egyes színek telítettségének és intenzitásának mértékére is!

Harsány (túl telített és túl intenzív) színek kerülendők, inkább a tört- és pasztell színű árnyalatok javallottak.

Ez fokozottan érvényes a vízpart felől feltáruuló településképek alkotóelemeire.

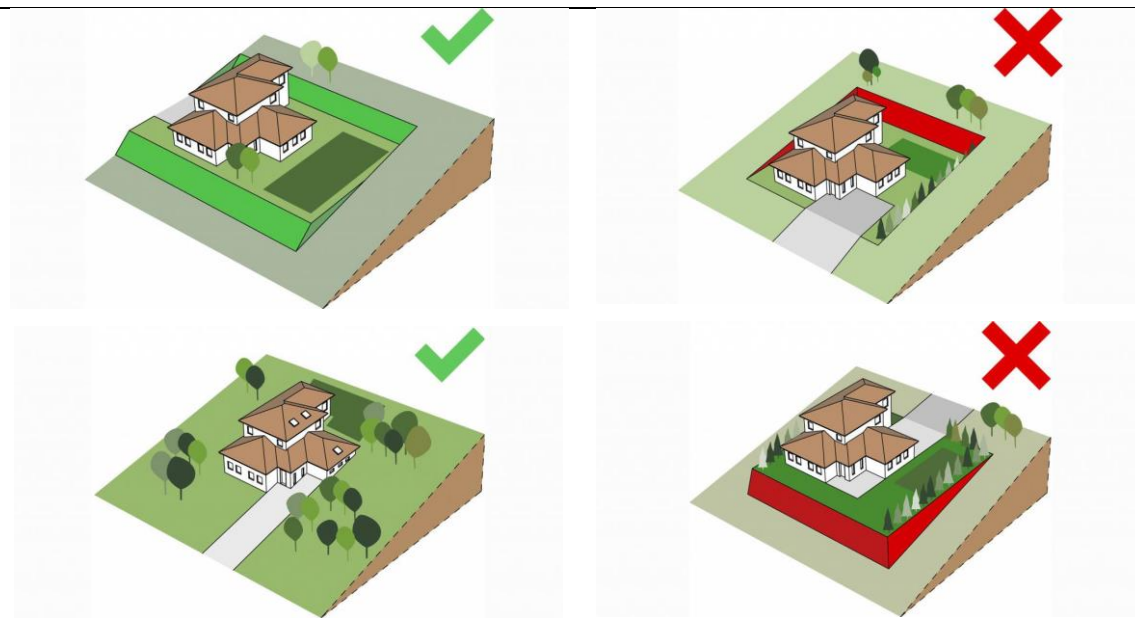

Tereprendezés – építkezés lejtős területen

Fonyód belterületének egy része domborzatilag változatos, az építési telkek egy része lejtős. Az épületek elhelyezésekor törekedni kell az olyan épületek tervezésére, melyek illeszkednek a terepadottságokhoz.

Kerüljük a természetellenes bevágásokat és feltöltéseket, a túl magas támfalakat. Oldjuk a terepet teraszokkal, tereplépcsőkkel.

Közterületek alakítása

Utcák kialakításánál törekedni kell a zöldfelületek kialakítására és a fásításra – a közművek nyomvonalát ennek megfelelően kell kialakítani.

Bontható szilárd burkolatok építésével az esetleges javítások után a burkolt felületek esztétikusan helyreállíthatók.

Fenti építészeti útmutató irányadó. A kötelező előírásokat a jelen arculati kézikönyv alapján elkészült, **a településképp védelméről szóló** önkormányzati rendelet tartalmazza.

5.2 Tájhasználati ajánlások

- Termőföldjeinket műveljük és alkalmazzunk másodvetéseket.
- Ismerjük meg a helyes, mai gazdálkodási gyakorlat mesterfogásait (gazdálkodók részére indított oktatási és képzési programok). A biológiai sokféleség (biodiverzitás) megtartása és növelése érdekében a mezőgazdaság környezet szennyező hatásainak csökkentése (műtrágya és növényvédőszer-felhasználásának csökkentése), vizes élőhelyek rehabilitációja (művelés alól hosszú távra való kivonása, földterületek rekreációs céllal való hasznosítása, stb.).
- Létesítsünk mezővédő erdősávokat a fonyódi termőtajon. Használjuk ki az erdősávok kedvező hatásait.
- Tartsuk fenn a mezsgyét fasorokkal, cserjékkel!
- A lejtéviszonyoknak megfelelő művelési módot válasszunk, csökkentsük az erózió káros hatásait.
- Kerüljük az idegenhonos, erőszakosan terjedő növényfajok alkalmazását. Védett területeken törekedjünk azok visszaszorítására, kiemelten a zöld juhar teljes kiirtására!
- Az erdőgazdálkodás során honos, vegyes korú állományok kialakítására törekedjünk!
- Kiemelt fontosságú a védett élőhelytípusok (pl.: Pogány - völgyi patak és környéke) kedvező természetvédelmi helyzetének fenntartása, helyreállítása. A védett állatfajok élőhelyül szolgáló láprétek megőrzését biztosítani kell. A kezelésüket elsősorban kaszálással kell biztosítani.
- A megmaradt vizes élőhelyek természetesnek megfelelő vízellátását biztosítani kell, különös tekintettel a terület mocsárrétekkel és láperdőkkel borított részein. Sásrétek kaszálása csak természetvédelmi érdekből megengedett.
- Abiotikus katasztrófák (tűzkár) elhárítása.

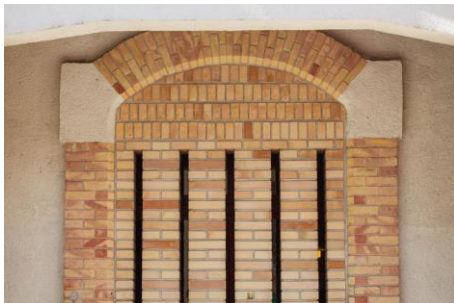
Kisfészkeű aszat

Télisás

6.JÓPÉLDÁK (LTK fotógyűjteményéből)

Kortárs módon megfogalmazott homlokzati részek:

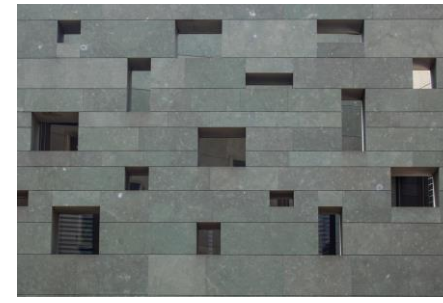
Hagyományos vakolat és téglaburkolat

Hagyományos vakolat és téglaburkolat

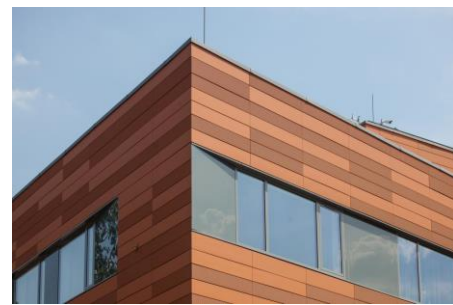
Rusztikus téglaburkolat

Kőlapburkolat

Téglaburkolat

Építőlemez burkolat

Klasszikus klinkerburkolat

Hasított kőlap burkolat

Építőlemez burkolat

Színes üvegburkolat

Szürke klinkerburkolat

Klasszikus klinkerburkolat

Kémények (Somogyra jellemzőek a galléros, fejezetes kémények):

Kerítések (a településen áttört kerítések építése javasolt):

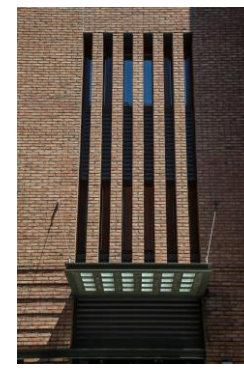
Hagyományos tömegformálás megjelenése új építések esetén:

Tetőfedések:

Nyílászárók:

7. Sajátos építményfajták, reklámhordozók és egyéb műszaki berendezések

Sajátos építményfajták, műtárgyak, egyéb műszaki berendezések

A településkép védelme érdekében az alábbiakban leírtak az irányadók:

- a) Épületek közterületről látható homlokzatán:
  - közmű-, energia-, és hírközlő vezetékek és műtárgyak elhelyezése nem támogatott, illetve javasolt azok takartan történő kialakítása;
  - parabola antenna, légkondicionáló berendezés kültéri egysége, a mesterséges szellőztetés és az égéstermék kivezetés berendezései (kivéve tetőkémény), szerelvényeinek elhelyezése nem támogatott, illetve javasolt azok takartan történő elhelyezése;
- b) belterületen antenna és antennatartó szerkezet kizárólag közterületről nem látható módon létesíthető;
- c) közműlétesítmény önálló, föld feletti, szabadon álló építményként, takarás nélküli nem helyezhető el;
- d) új közműhálózat (villamos-, hírközlő- és kábel TV vezeték) építése, meglévő rekonstrukciója belterületen csak föld alatt kivitelezhető;
- e) közterületi műszaki berendezések elhelyezése esetén azok takarása élő növényzettel megoldandó;
- f) távközlési és hírközlési önálló torony csak külterületen helyezhető el, műemléki, helyi építészeti értékként védett épületen, területen és természetvédelmi területen távközlési, hírközlési torony nem helyezhető el;
- g) közterületen elhelyezésre kerülő berendezések, utcabútorok (pad, szemétyűjtő, stb.) esetén azonos RAL szín alkalmazandó.

Nem követendő példák:

Napelemek elhelyezés

Fonyód előtérbe helyezi a megújuló energiák használatát, ezért támogatja mind a lakosság, mind a vállalkozások körében és a szolgáltatói szektorban - az egyre nagyobb igényként jelentkező - a napelemek használatát. Fontos, hogy a megújuló energiaforrások műtárgyainak elhelyezése mind a településrendezési, mind a településfejlesztési szempontokra figyelemmel (a telek alaprendeltetését, rendeltetésszerű használatát ne korlátozza) kerüljenek elhelyezésre, valamint településkép-védelmi szempontoknak is megfeleljenek.

A településkép védelme szempontjából a megújuló energiaforrások műtárgyainak elhelyezésének a főbb szempontjai a következők:

- a) elsősorban tetőfelületeken és tetőfelületként (pld. parkolók fedése, kerti tető, stb.);
- b) homlokzatokon önálló tartószerkezettel nem javasolt napelemek elhelyezése, esetleg fotovoltaiikus homlokzati felületként - kivéve ipari, gazdasági karakter területein;
- c) talajon történő elhelyezés nem támogatott, kivéve az ipari-gazdasági karakter területein, az övezeti előírások betartása mellett.

Követendő példák:

Közterületek alakítása

A közterületek és a közhasználat számára megnyitott ingatlanok burkolatát, berendezéseit (utcabútorok, világítótestek, kandeláberek, pavilonok, stb.) és a szükséges műtárgyakat (utak, hidak, átereszek, támfalak, vízfolyások, közművek stb.) az épületek jellegéhez, az utcák hangulatához igazodva lehetőség szerint egységesen kell kialakítani, megvalósítani.

Követendő példa:

Reklámhordozók

A településkép védelmének, arculatának megőrzése érdekében a településképi, közlekedési, vagyonbiztonsági, környezetvédelmi szempontok figyelembevételével a közterületen történő, illetve közterületről észlelhető reklámozási tevékenységet szabályozni szükséges. A vizuális környezetszennyezés egyik legfőbb oka a harsány, az ingerküszöböt túllépő reklámozási tevékenység. Ennek érdekében közterületen vagy közterületről látható helyen reklám és reklámhordozó csak úgy és olyan megjelenési formában helyezhető el, mely figyelembe veszi Fonyód építészeti és táji örökségét, mely megjelenésével aránytalanul nem sérti vagy akadályozza ezen értékek érvényre juttatását.

Fontos különbséget tenni az eltérő célú reklámozási tevékenységek között. A cél, hogy a közterületeken elhelyezett reklámhordozók bérelhető felületén jelenjenek meg a cserélődő tartalmú gazdasági reklámok, míg az épületek falán, illetve az ingatlanokon elhelyezett cégérek, cégtáblák, cégérszerű reklámtáblák/feliratok az adott épületben, illetve ingatlanokon folytatott tevékenységet jelölik, és ne terméket népszerűsítsenek, reklámozzanak.

Az erre vonatkozó irányelvek az alábbiak:

- a) A meglévő homlokzati architektúrát figyelembe kell venni;

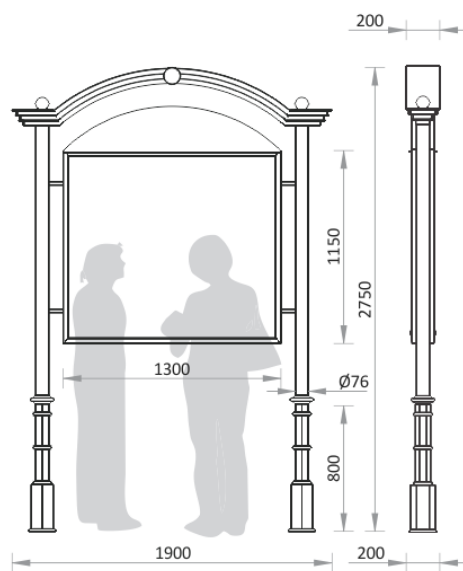
- b) A homlokzat színvilágához illeszkedő színek alkalmazandóak, az élénk színek kerülendőek;
- c) Üvegfelületre ragasztani nem lehet, a kirakatokkal szemben elvárás, hogy azok beláthatóak legyenek, árubemutatóra szolgáljanak;
- d) A reklámfelirat elsősorban a portál befoglaló méretén belül helyezhető el, kivételes esetben a portál feletti homlokzati sávban, oly módon, hogy méretében és elhelyezésében vegye figyelembe a homlokzat architektúráját;
- e) Kerülendő a táblaszerű, címfestett reklámfelirat, helyette a betűs felirat használata javasolt.

A reklámozási tevékenységek másik nagy csoportját azon hirdető-berendezések elhelyezése adja, melyek nem a helyben folytatott tevékenységek reklámozását szolgálják. Itt a település egységes megjelenést követel meg, ezért célszerű valamennyi reklámhordozó esetén minél kevesebb típust alkalmazni, figyelemmel a karbantarthatóság, egyszerűség, igényes megjelenés követelményeire. Az ilyen reklámozási tevékenységek esetében a településképi rendeletben elfogadott típusú és számú hirdető-berendezések állnak rendelkezésre.

8. Fotógyűjtemény

Rendezett udvar

Bartók Béla u. 54.

Fő utca 1.

Magaspart sétánya

Kiss István: Emberpár c. szobora (1960) a strandon

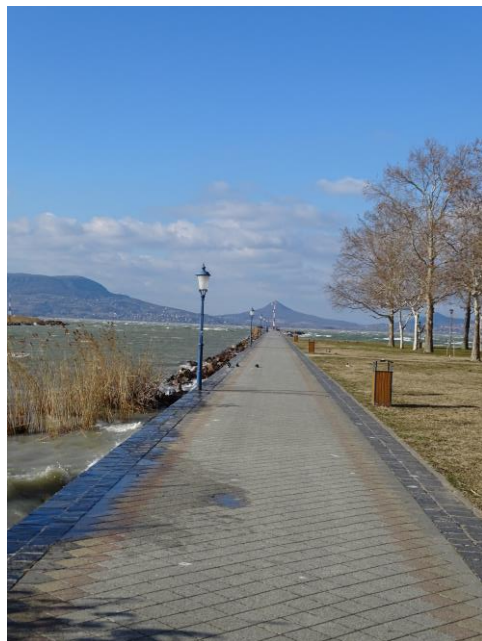

Vigadó tér

Magaspart sétánya

Kikötő, mólósétány

Kilátás

Kútház

Bartók Béla u. 26.

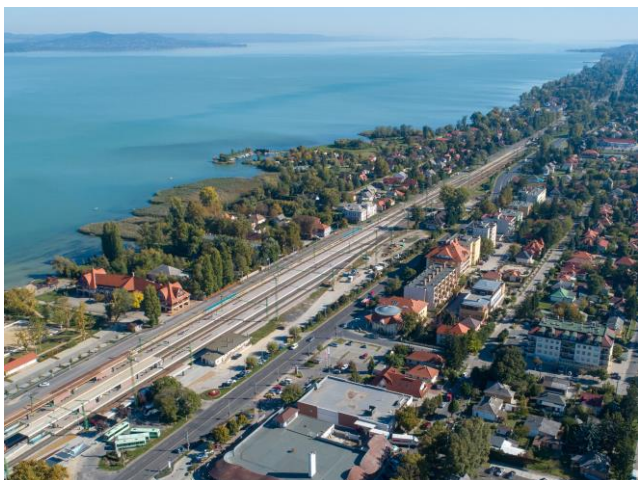

Bartók Béla u. 58.

Rk. Templom

1.melléklet: Műemléki értékvédelem alatt álló örökség

01.	Sánc- és erődrendszer, erődtemplom romjai, Szent István u. 121.	NYIMÉK						
		4424 [15113]	7071					
		4424 [7868]	7078					
02.	Egykori présház, Lenke u. 21.	NYIMÉK						
		4423 [7867]	7014					
03.	Bélatelepi villasor, Bartók Béla utca 11112 [11621]	MJT						
		5956	6406	6415	6423	6430/1	6436/2	6700
		6022	6407	6416	6424	6430/2	6437	6701
		6025	6408	6417	6425	6430/3	6438	6702
		6026	6409	6418	6426	6431	6439	
		6027	6410	6419/1	6427	6432	6440	
		6028	6411	6419/2	6428	6433	6441	
		6029	6412	6420	6429/1	6434	6442	
		6030	6413	6421	6429/2	6435	6695	
		6031/1	6414	6422	6429/3	6436/1	6699	
MJT műemléki környezete		Mk						
11112 [15341]		6703/2						

Rövidítések:

- **NYIMÉK:** nyilvántartott műemléki érték
- **MJT:** műemléki jelentőségű terület
- **Mk:** műemléki környezet

2.melléklet: Helyi építészeti értékvédelem alatt álló örökség

A helyi egyedi védelem alatt álló épületek (H1) – 46 db

<i>Ssz.</i>	<i>cím</i>	<i>hrsz</i>	<i>védettség</i>	<i>védett érték neve</i>
<i>Fonyód-Bélatelep</i>				
001	Attila u. 34.	5100	H1	Villa
002	Attila-Géza u. sarka	5118	H1	Villa
003	Báthori u. 5.	5185	H1	Villa
004	Báthori u. 12.	5163	H1	Villa
005	Báthori u. 14.	5161	H1	Nevelőotthon főépülete
006	Bélatelep, Vasútállomás	5955/1	H1	Vasútállomás
007	József A. u. sarok	5956	H1	Vízmű épülete
008	József A. u. 6-10.	6022	H1	Villa
009	Wekerle Sándor u. 16.	5764	H1	Villa
010	Mátyás király u. 57.	5457	H1	Villa
011	Nyár u.	5167	H1	Villa
<i>Fonyód Városközpont</i>				
012	Fürdő u.	8246/1	H1	Hajóállomás
013	Fürdő u. 3.	8252	H1	Galéria épülete
014	Fürdő u. 7.	8262	H1	Nevelő otthon épülete
015	Ady E. u. 1.	8229	H1	Középiskolai Kollégium
016	Szent István u. 2.	8111	H1	Villa
017	Szent István u. 33-35.	7410,7411	H1	Ikerház

018	Sándor u. 21.	7192	H1	Villa
019	Karácsony S. u. 32.	8136	H1	Villa
020	Blaha L. u. 8.	8177	H1	Irodaépület
021	Dobó utca 13.	7395/4	H1	Villa
<i>Fonyód - Településmag</i>				
022	Fő u. 1.	6716	H1	Villa (Madárház)
023	Fő u. 19.	6674/12	H1	Városháza
024	Fő u. 105.	6577	H1	Gatyás csárda
025	Templom u.	6718	H1	Hajba ház
026	Templom u.	6719	H1	Rk. templom
027	Szabadság u. 11	6757	H1	Villa
028	József u. 21.	6809	H1	Ref. És Ev. templom
029	József A. u. 14.	6796	H1	Kripta villa
<i>Fonyód – Településmag, Várhegy</i>				
030	Szent László u. 9.	6454	H1	Villa
031	Bartók Béla u. 22.	6440	H1	Zeneiskola
032	Bartók Béla u. 24.	6439	H1	Villa
033	Bartók Béla u. 26.	6438	H1	Villa
034	Bartók Béla u. 30.	6436/2	H1	Villa
035	Bartók Béla u. 38.	6433	H1	Villa
036	Bartók Béla u. 40.	6433	H1	Villa
037	Bartók Béla u. 46. a,b	6430/2,3	H1	Villa
038	Bartók Béla u. 46. c	6430/1	H1	Villa
039	Bartók Béla u. 48., 50., 52.	6429	H1	Villa

040	Bartók Béla u. 54.	6428	H1	Villa
041	Bartók Béla u. 58.	6426	H1	Villa
042	Bartók Béla u. 68.	6420	H1	Villa
043	Bartók Béla u. 74.	6417	H1	Villa
044	Bartók Béla u. 76.	6416	H1	Villa
045	Magay u. 26.	6125	H1	Villa
046	Magay u. 28.	6126	H1	Villa

A helyi egyedi védelem alatt álló homlokzatok (H2) – 5db

Fonyód Városközpont

047	Szent István u. 17.	7362	H2	Villa faoszlopos tornáca
048	Vasas u. 11.	7356	H2	Villa zárt verandája

Fonyód – Településmag, Várhegy

049	Bartók u. Kossuth erdő	6699	H2	Volt moziépület
050	Bartók Béla u. 28.	6437	H2	Villa nyitott terasza
051	Bartók Béla u. 62.	6425	H2	Villa homlokzati ornamentikája

A helyi egyedi védelem alatt álló objektumok (H3) – 16 db

Fonyód-Bélatelep

052	Kossuth L. köz	5758	H3	Kőváza és kőpad
-----	----------------	------	-----------	-----------------

Fonyód Városközpont

053	Fürdő-Bajcsy u. sarka	8263	H3	Kerek kút
-----	-----------------------	------	-----------	-----------

054	Móló menti zöldterület	8248/2	H3	Szobor („Emberpár”)
-----	------------------------	--------	----	---------------------

Fonyód – Településmag

055	Fő u.	6736/1	H3	Kőkereszt
-----	-------	--------	----	-----------

056	Fő u.	6562/2	H3	Kőkereszt
-----	-------	--------	----	-----------

057	Fő u.	6547	H3	Szivattyús kút
-----	-------	------	----	----------------

058	Kisfaludy u. temető	6598/2	H3	Kőkereszt
-----	---------------------	--------	----	-----------

059	József u. –Badacsonyi u. sarok	6784	H3	Kerítés
-----	--------------------------------	------	----	---------

060	József u.	6808	H3	Walkó kilátó
-----	-----------	------	----	--------------

Fonyód – Településmag, Várhegy

061	Bartók Béla u.	6700	H3	Kútház, lépcsősor és kőpadok
-----	----------------	------	----	---------------------------------

062	Bartók Béla u.	6700	H3	Kő obelisz
-----	----------------	------	----	------------

063	Bartók Béla u.	6700	H3	Oszlopos szoborfülke
-----	----------------	------	----	----------------------

064	Bartók Béla u. 78.	6415	H3	Kapu és kerítésmezők
-----	--------------------	------	----	----------------------

065	Fay András u.	6406	H3	Síremlék
-----	---------------	------	----	----------

066	Kossuth erdő	6700	H3	Szobor („Balatoni szél”)
-----	--------------	------	----	--------------------------

067	Kossuth erdő	6700	H3	Kettőskereszt
-----	--------------	------	----	---------------

A helyi védelem alatt álló területek (He) lehatárolása

Fonyód-Bélatelep

Szent István tér	5684,	He	Rk. Templom és környéke
	5685		
Turul utca	5881/26,	He	Major együttes
	5881/27,		
	5881/28,		
	5881/29,		
	5881/30		

Fonyód-Településmag

Templom u.	6718,	He	Rk. Templom és környéke
	6719,		
	6721,		
	6766		
Szaplonczay sétány és	6434	He	Szaplonczay sétány és
Zichy Béla tér	6700		
	6702		
	6703/2		

A helyi jelentőségű természeti védelem alatt álló területek (Ht) lehatárolása

Ssz.	Megnevezése	Hrsz.	védelem típusa	kiterjedése
01.	Sípos-hegy	7233	Ht	21.086 m2
		7235		20.322 m2
		6809		2587 m2
02.	Várhegy	6404	Ht	52.967 m2
		6484		60.997 m2
		6405		1.254 m2
		6406		1.247 m2
		6407		1.136 m2
		6408		473 m2
03.	Kossuth-erdő	6696	Ht	33.151 m2

3.melléklet: Régészeti lelőhelyek

Ssz.	azonosító	név	hrsz
01.	32536	Feketebézsény II.	0122/5; 0123/43; 0123/44; 0123/47; 0123/48; 0123/51; 0123/52; 0123/55; 0123/56; 0123/69; 0123/70; 0124/1; 0125/11; 0125/3; 0125/6; 0125/8
02.	55296	Vasúti-dűlő/6701	0122/6; 0123/10; 0123/11; 0123/12; 0123/13; 0123/14; 0123/15; 0123/16; 0123/17; 0123/18; 0123/19; 0123/60; 0123/61; 0123/62; 0123/63; 0123/64; 0123/65; 0123/66; 0123/67; 0123/68; 0123/7; 0123/72; 0123/8; 0142/1; 0166/1
03.	26676	Fehér-bézsény	0154/3; 0155/1; 0155/2; 0155/3; 0155/4; 0155/5; 0172/1; 0175/4
04.	32535	Fehérbézsény	0123/70; 0153/11; 0153/13; 0153/16; 0153/20; 0153/21; 0153/25; 0153/27; 0153/29; 0153/3; 0154/3; 0155/1; 0172/1; 175/11
05.	55183	Fehérbézsény 67/01	0123/70
06.	49321	Feketebézsény – puszta 1.	0136
07.	49320	Feketebézsény – puszta 2.	0132/3; 0136
08.	49317	Feketebézsény – puszta, Földvár	0134; 0135; 0137
09.		Fehérbézsény – pusztától É-ÉK-re	0157/2; 0159/4; 0160/10; 0160/11; 0160/12; 0160/9; 0161; 0162; 0163; 0164/1; 0164/2; 0164/3; 0164/4; 0164/5; 0164/6; 0165; 0166/1; 0191; 0192/3
10.		Tüskés-tábla, 1. lelőhely	0185/3; 0187/2; 0189/11; 0190/2; 0190/3
11.		Tüskés-tábla, 2. lelőhely	0190/2
12.		Tüskés-tábla, 3. lelőhely	0181; 0190/2
13.	26653	Garai telke	032/2; 6275; 6276; 6295; 6301/10; 6301/11; 6301/12; 6301/13; 6301/14; 6301/15; 6301/16; 6301/17; 6301/18; 6301/19; 6301/20; 6301/28; 6301/29; 6301/30; 6301/32; 6301/34; 6301/42; 6301/43; 6301/44; 6301/45; 6301/8; 6301/9; 6316; 6317/1; 6317/2; 6532/1; 6532/2; 6533; 6534/1; 6535; 6536/1; 6538/1
14.	26671	Ripka F. utca környékén	032/2; 034; 035/1; 035/2; 036/1; 036/2; 048; 049/1; 5881/19; 6236; 6239; 6240; 6241/1; 6241/2; 6242; 6243/1; 6243/2; 6244; 6245; 6254; 6262/1; 6262/2; 6263; 6264; 6265/1; 6265/2; 6266; 6267; 6268; 6269; 6271; 6272; 6273; 6275; 6276; 6277/1; 6277/2; 6278/1; 6278/2; 6279; 6280; 6281; 6282/1; 6282/2; 6282/3; 6283/1; 6283/4; 6283/5; 6284/1; 6284/2; 6285; 6286; 6287/1; 6287/2; 6287/3; 6288/2; 6288/3; 6288/4; 6289/1; 6295; 6298; 6299; 6300; 6301/1; 6301/10; 6301/11; 6301/12; 6301/13; 6301/14; 6301/15; 6301/16; 6301/17; 6301/18; 6301/19; 6301/2; 6301/20; 6301/21; 6301/22; 6301/23; 6301/25; 6301/26; 6301/27; 6301/28; 6301/29; 6301/3; 6301/30; 6301/32; 6301/34; 6301/35; 6301/37; 6301/38; 6301/39; 6301/4; 6301/40; 6301/41; 6301/42;

			6301/43; 6301/44; 6301/45; 6301/46; 6301/47; 6301/5; 6301/6; 6301/7; 6301/8; 6301/9; 6316; 6317/1; 6317/2; 6331; 6332; 6525; 6526; 6527/1; 6527/2; 6527/3; 6528/1; 6528/2; 6528/3; 6529/2; 6529/3; 6529/4; 6529/6; 6529/7; 6529/8; 6529/9; 6530; 6531; 6532/1; 6532/2; 6533; 6534/1; 6534/2; 6534/3; 6535; 6536/1; 6536/10; 6536/11; 6536/12; 6536/13; 6536/14; 6536/15; 6536/16; 6536/17; 6536/18; 6536/19; 6536/20; 6536/21; 6536/22; 6536/23; 6536/3; 6536/4; 6536/5; 6536/6; 6536/7; 6536/8; 6536/9; 6537; 6538/1; 6538/3; 6538/4; 6539; 6540/1; 6540/2; 6541/1; 6541/2; 6542; 6543; 6544; 6545; 6546; 6547; 6548; 6553/1; 6553/10; 6553/11; 6553/12; 6553/13; 6553/14; 6553/15; 6553/2; 6553/3; 6553/4; 6553/5; 6553/6553/7; 6553/8; 6553/9; 6554/3; 6554/4; 6555; 6557; 6558; 7704/1; 7747; 77487749/1; 7749/2
15.		Bánkővi-berek	090/1; 090/2; 090/3; 090/4; 090/5; 090/6; 091; 092/1; 092/2; 092/3; 092/4; 092/5; 093/1; 093/2; 093/3; 094; 095
16.	26664	Hegy és Nagyberek találkozásánál	10235; 10236; 10237; 10238; 10242; 8044/10; 8044/11; 8044/12; 8044/13; 8044/3; 8044/5; 8044/6; 8044/7; 8044/8; 8044/9; 8058/26
17.	20400	Bélatelep-Balassi Bálint u.	07/10; 07/11; 07/12; 07/13; 07/27; 07/28; 07/49; 07/50; 07/51; 07/52; 07/82; 07/83; 07/84; 07/85; 07/86; 07/87; 5607; 5639/1; 5649; 5650; 5651; 5652; 5653; 5654; 5655; 5656; 5657; 5658; 5659; 5660; 5662; 5663/1; 5664; 5665; 5666; 5667; 5668; 5669/1; 5841; 5842; 5843; 5844; 5845; 5846; 5847; 5848; 5849; 5850; 5851; 5854; 5855; 5857; 5858; 5859/2; 5860/2
18.	26672	Turul utca	5881/15; 5881/18; 5881/19; 5881/21; 5881/24; 5881/26; 5881/27; 5881/295881/30; 6056; 6095; 6096; 6097; 6098; 6099; 6100; 6101/1; 6101/2; 6102; 6103; 6104/1; 6104/2; 6105/1; 6105/2; 6106/1; 6106/2; 6107; 6108; 6109; 6110; 6111/1; 6111/2; 6112; 6113; 6122; 6124; 6213/1; 6213/6; 6216; 6217; 6218/1; 6218/2; 6219; 6220; 6221; 6222; 6223; 6224; 6225; 6226; 6227/1; 6227/2; 6228; 6229/2; 6229/3; 6230; 6231; 6232; 6233; 6234; 6235; 6236; 6237; 6238; 6239; 6240; 6241/1; 6246; 6247; 6248/1; 6248/2; 6249; 6250; 6251/1; 6251/2; 6252/1; 6252/2; 6253/1; 6253/2; 6340/1; 6538/1
19.	26679	Fonyódi hegytől DNY-ra	6056; 6057; 6058; 6059; 6060; 6061; 6062; 6063/1; 6063/2; 6064; 6065; 6066/1; 6066/2; 6067/1; 6067/2; 6068/1; 6068/2; 6069; 6070; 6071/1; 6071/2; 6071/3; 6071/4; 6071/5; 6072/1; 6072/2; 6073/1; 6073/2; 6075; 6076; 6077/1; 6077/2; 6078/1; 6078/2; 6079/1; 6079/2; 6080; 6083; 6118/1; 6119; 6120; 6121/1; 6121/2; 6122; 6123; 6124; 6125; 6126; 6127; 6128; 6129; 6130; 6131/1; 6131/2; 6132/1; 6132/2; 6133; 6134; 6135; 6136; 6137; 6138; 6139; 6140; 6141; 6142/1; 6142/3; 6142/4; 6142/5; 6142/6; 6142/7; 6142/8; 6142/9; 6143/1; 6143/2; 6144; 6145; 6147; 6148; 6149; 6150; 6151; 6152; 6153; 6154; 6155; 6156; 6157; 6158; 6159; 6160; 6161; 6162; 6163; 6164; 6165; 6166; 6167; 6168;

			6169; 6170; 6172; 6173; 6174; 6175; 6176; 6177; 6178; 6179; 6180; 6181; 6182; 6183; 6184; 6185; 6186; 6187; 6188; 6189; 6190; 6191; 6192/1; 6192/2; 6192/3; 6192/4; 6192/5; 6192/6; 6192/7; 6192/8; 6195; 6196; 6198; 6199; 6200; 6201; 6202; 6203; 6204/1; 6204/2; 6205/2; 6205/3; 6205/4; 6379/8; 6380/5; 6380/6; 6381/5; 6381/6; 6381/7; 6382/4; 6382/5; 6382/6; 6382/7; 6383/3; 6383/4; 6383/5; 6383/6; 6383/7; 6383/8; 6384/11; 6384/2; 6384/4; 6384/5; 6384/6; 6384/8; 6385/1; 6386/1; 6386/10; 6386/11; 6386/2; 6386/3; 6386/4; 6386/5; 6386/6; 6386/7; 6386/8; 6386/9; 6388/1; 6388/2; 6389; 6390/1; 6390/2; 6391; 6392/10; 6392/2; 6392/4; 6392/5; 6392/6; 6392/7; 6392/8; 6392/9; 6393/1; 6393/2; 6394/1; 6394/2; 6394/3; 6394/4; 6394/5; 6394/6; 6394/7; 6394/8; 6395; 6396; 6397; 6398/1; 6398/2; 6398/4; 6398/5; 6398/6; 6399; 6400; 6403; 6406; 6407; 6411; 6412; 6413; 6414; 6415; 6485; 6486; 6487; 6488/1; 6489/1; 6506
20.	26680	Fonyódi hegytől Kopasz-dombig húzódó nyúlványon	6301/29; 6301/30; 6301/32; 6301/34; 6301/35; 6301/37; 6301/38; 6301/39; 6301/40 , 6301/41; 6301/42; 6301/43; 6301/44; 6301/45; 6301/46; 6301/47; 6316; 6317/1; 6317/2; 6331; 6332; 6333; 6334; 6335; 6336/1; 6507/3; 6507/4; 6508/3; 6508/4; 6508/7; 6508/8; 6508/9; 6509; 6510; 6511/10; 6511/11; 6511/12; 6511/13; 6511/4; 6511/5; 6511/6; 6511/8; 6512/1; 6512/2; 6513; 6514/2; 6514/3; 6515; 6516/1; 6516/2; 6517; 6518; 6519; 6520; 6521; 6522, 6523/1; 6523/2; 6524; 6525; 6526; 6527/1; 6527/2; 6527/3; 6528/1; 6528/2; 6528/3; 6529/2; 6529/3; 6529/4; 6529/6; 6529/7; 6529/8; 6529/9; 6530; 6531; 6532/1; 6532/2; 6533; 6534/1; 6534/2; 6534/3; 6535; 6536/1; 6536/10; 6536/11; 6536/12; 6536/13; 6536/14; 6536/15; 6536/16; 6536/17; 6536/18; 6536/19; 6536/20; 6536/21; 6536/22; 6536/23; 6536/3; 6536/4; 6536/5; 6536/6; 6536/7; 6536/8; 6536/9; 6537; 6538/1; 6539; 6540/1; 6540/2; 6541/1; 6542; 6543; 6544; 6545; 6546; 6547; 6553/10; 6553/11; 6553/12; 6553/13; 6553/14; 6553/15; 6553/2; 6553/3; 6553/4; 6553/5; 6553/6; 6553/7; 6553/8; 6554/2; 6554/3; 6554/4; 6555; 6557; 6558; 6559; 6560; 6561/1; 6562/1; 6563/1; 6564; 6565; 6566; 6567; 6568; 6569; 6570; 6571; 6572; 6573; 6574; 6575; 6576; 6577; 6578/3; 6579; 6580/3; 6581; 6582/1; 6582/2; 6583/3; 6583/46584; 6585; 6586; 6587; 6588; 6589; 6590; 6591/1; 6592/1
21.	54136	Várhegy	6394/1; 6395; 6484; 6485; 6496/1
22.	26660	Hegy ÉK-i része	6451/1; 6452; 6453; 6454/1; 6454/2; 6455; 6456; 6457; 6458; 6459; 6460; 6461; 6462; 6462; 6463; 6464; 6465/1; 6465/2; 6466; 6467; 6468; 6469; 6470/1; 6470/2; 6471; 6472/1; 6472/2; 6473; 6474; 6475; 6476; 6477/2; 6481; 6482; 6483; 6496/2; 6620; 6621; 6622; 6623; 6626; 6627/1; 6627/2; 6628; 6629; 6630; 6631; 6632; 6633; 6634; 6635; 6636; 6649; 6651; 6652; 6653; 6654; 6655; 6656/1; 6656/2; 6659; 6667; 6668/1; 6668/2; 6669; 6670; 6671; 6672

23.	20399	Keleti hegytető eleje	6496/2; 6604/1; 6604/2; 6608; 6609; 6610; 6611/2; 6612; 6613/1; 6613/13; 6613/2; 6613/3; 6613/4; 6615/1; 6615/2; 6616/3; 6616/4; 6616/5; 6617/11; 6617/12; 6617/7; 6617/8; 7361; 7362; 7363/1; 7363/2; 7364; 7365; 7366; 7367; 7383; 7384; 7385; 7387; 7388
24.	26687	Kupa vezér u.	7033/1; 7033/2; 7034/1; 7035/1; 7035/2; 7036/1; 7036/2; 7037; 7038/1; 7038/2; 7038/3; 7039; 7040; 7041/1; 7041/2; 7042/2; 7042/3; 7042/4; 7043; 7044; 7045; 7046/1; 7046/2; 7047/2; 7047/3; 7047/4; 7048/3; 7048/4; 7049/2; 7049/3; 7049/4; 7050/2; 7050/3; 7050/4; 7051/1; 7051/2; 7051/3; 7052/1; 7052/2; 7052/5; 7052/6; 7053/1; 7053/2; 7053/3; 7054/1; 7054/2; 7055/1; 7055/2; 7055/3; 7056; 7057/1; 7057/2; 7058/1; 7058/2; 7060/1; 7061/1; 7061/2; 7062/1; 7704/1; 7705; 7706; 7707; 7708; 7709; 7710; 7711; 7712; 7713; 7714; 7715; 7716; 7717; 7719; 7720; 7721/1; 7722/1; 7723/1; 7724/1; 7725; 7726/1; 7727; 7728; 7729; 7731; 7732; 7733; 7735; 7737/1; 7737/2; 7737/3; 7737/4; 7739/1; 7739/2; 7740; 7741; 7742/1; 7742/2; 7742/3
25.	39807	Homokbánya	7013/1; 7014; 7015/1; 7015/4
26.	22675	Szabó Lőrinc u.	6808; 7241; 7242; 7243; 7244; 7249; 7250; 7251; 7252; 7258; 7266; 7267; 7268/2; 7269; 7270; 7290; 7291; 7292; 7293; 7294; 7295; 7296
27.	26685	Liszt F. és József u. találkozásánál	6808; 7243; 7279; 7280; 7281; 7282; 7283; 7284; 7292; 7307; 7308; 7313; 7314; 7315; 7316; 7317; 7318; 7319; 7320; 7325
28.	39778	Várhely	7071; 7072; 7077; 7078; 7079; 7080; 7081; 7082; 7083; 7084; 7085; 7672; 7681/2
29.	30417	Sándor u. 26. (volt ÁFÉSZ telek)	6897; 7117; 7119; 7120; 7122/10; 7122/7; 7122/8; 7122/9; 7123; 7124/1; 7124/2; 7125/1; 7126/4; 7127/4; 7127/8; 7127/9; 7128/1; 7524; 7525; 7550; 7551/5; 7551/6; 7552; 7553; 7554/1; 7554/10; 7554/2; 7554/3; 7554/4; 7554/5; 7554/6; 7554/7; 7557; 7560/1; 7564/1; 7577; 7578; 7586/15; 7586/9; 7622/10; 7622/113; 7622/117; 7622/118; 7622/119; 7622/120; 7622/121; 7622/25; 7622/91
30.	26658	Sándortelep	070/25; 7554/10; 7563; 7567; 7568; 7569; 7570; 7576; 7577; 7578; 7579; 7580; 7581; 7582; 7583; 7584; 7585; 7586/1; 7586/2; 7586/3; 7586/4; 7586/5; 7586/6; 7595; 7596; 7597; 7598; 7599; 7600; 7601; 7602; 7603; 7604; 7605; 7606; 7607/1; 7607/2; 7608; 7609/1; 7610; 7611; 7612; 7613; 7614; 7615; 7616; 7617; 7618; 7619; 7620; 7621; 7623; 7624; 7625; 7626; 7627; 7628; 7629/2; 7629/3; 7629/4; 7630; 7631; 7632/1; 7632/2; 7632/3; 7632/4; 7633; 7634; 7635; 7636; 7637; 7638; 7639/1; 7639/2; 7639/3; 7662; 7663; 7679; 7680; 7681/2; 7681/6; 7681/8; 7681/9; 7792; 7793; 7794; 7795; 7796/1; 7796/2; 7796/3; 7796/4; 7797; 7798/1; 7798/2; 7798/3; 7799/1; 7799/2; 7799/3; 7799/4; 7800; 7801; 7802/1; 7802/2; 7802/3; 7802/4; 7803; 7804; 7805; 7806; 7807; 7808; 7809; 7810; 7811; 7812; 7813; 7814/1; 7814/2; 7815/1; 7815/2; 7816; 7817; 1819;

			7910; 7945; 7946; 7647; 7948; 7949; 7950; 7951; 7952; 7953; 7954; 7955; 7956; 7657; 7958; 7959; 7977; 7997; 7998; 7999; 8000; 8001; 8002; 8003; 8004; 8005; 8006; 8007; 8008
--	--	--	---

4. melléklet: Inváziós fajok jegyzéke (közterületi telepítésük tilos)

fehér akác (<i>Robinia pseudoacacia</i>)	vadcsicsóka (<i>Helianthus tuberosus</i> s. 1.)
mirigyes bálványfa (<i>Ailanthus altissima</i>)	olasz szerbtövis (<i>Xanthium strumarium</i> subsp. <i>italicum</i>)
keskenylevelű ezüstfa (<i>Eleagnus angustifolia</i>)	amerikai karmazsinbogyó/ amerikai alkörmös (<i>Phytolacca americana</i>)
zöld juhar (<i>Acer negundo</i>)	kínai karmazsinbogyó/kínai alkörmös (<i>Phytolacca esculenta</i>)
amerikai kőris (<i>Fraxinus pennsylvanica</i>)	japán komló (<i>Humulus japonicus</i>)
kései meggy (<i>Prunus serotina</i>)	átoktüske (<i>Cenchrus incertus</i>)
kanadai nyár (<i>Populus x canadensis</i>)	nem hazai tündérrózsa fajok
nyugati ostorfa (<i>Celtis occidentalis</i>)	kanadai átokhínár (<i>Elodea canadensis</i>)
cserjés gyalogakác (<i>Amorpha fruticosa</i>)	aprólevelű átokhínár/vékonylevelű átokhínár (<i>Elodea nuttallii</i>)
kisvirágú nebáncsvirág (<i>Impatiens parviflora</i>)	moszatpáfrányfajok (<i>Azolla mexicana</i> , <i>Azolla filiculoides</i>)
bíbor nebáncsvirág (<i>Impatiens grandiflora</i>)	borfa/ tengerparti seprűcserje (<i>Baccharis halimifolia</i>)
japánkeserűfű-fajok (<i>Fallopia</i> spp.)	karolinai tündérhínár (<i>Cabomba caroliniana</i>)
magas aranyvessző (<i>Solidago gigantea</i>)	közönséges vízjácint (<i>Eichhorma crassipes</i>)
kanadai aranyvessző (<i>Solidago canadensis</i>)	perzsa medvetalp (<i>Heracleum persicum</i>)
közönséges selyemkóró (<i>Asclepias syriaca</i>)	kaukázusi medvetalp (<i>Heracleum mantegazzianum</i>)
űrömlevelű parlagfű (<i>Ambrosia artemisiiflora</i>)	Szoznovszkij-medvetalp (<i>Heracleum sosnowskyi</i>)
arany ribiszke (<i>Ribes aureum</i>)	hévízi gázló (<i>Hydrocotyle ranunculoides</i>)
adventív szőlőfajok (<i>Vitis</i> -hibridek)	nagy fodros-átokhínár (<i>Lagarosiphon major</i>)
vadszőlőfajok (<i>Parthenocissus</i> spp.)	nagyvirágú tóalma (<i>Ludwigia grandiflora</i>)
süntők (<i>Echinocystis lobata</i>)	sárgavirágú tóalma (<i>Ludwigia peploides</i>)
észak-amerikai őszirózsák (<i>Aster</i> spp.)	sárga lápbuzogány (<i>Lysichiton americanus</i>)
magas kúpvirág (<i>Rudbeckia laciniata</i>)	közönséges süllőhínár (<i>Myriophyllum aquaticum</i>)
ördögfarok keserűfű (<i>Persicaria perfoliata</i>)	felemáslevelű süllőhínár (<i>Myriophyllum heterophyllum</i>)
kudzu nyílgyökér (<i>Pueraria montana</i>)	keserű hamisüröm (<i>Parthenium hysterophorus</i>)
aligátorfű (<i>Alternanthera philoxeroides</i>)	óriásrebarbara (<i>Gunnera tinctoria</i>)

Irodalom és forrásjegyzék:

Adatok:	http://www.fonyod.hu/hu/
Történeti térképek:	http://mapire.eu/hu/
Régi fotók:	http://www.fortepan.hu
Régi képeslapok:	https://gallery.hungaricana.hu
Natura 2000 területek:	https://natura2000.eea.europa.eu/